

В подкрепа на ИНТЕГРАЦИЯТА

Инструментариум за практикуващи специалисти,
работещи с деца и младежи в движение

Благодарности

1. Обхват на инструментариума
2. Определения
3. Правни рамки и рамки на политиките
4. Ръководни принципи за практиката
5. Представяне на модела на интеграция в рамките на проекта „Семейство за всяко дете“
6. Изграждане на измеренията на интеграцията
7. Гласовете на децата и младежите
8. Междусекторни подходи за практиката

Приложение

Благодарности

Настоящият инструментариум беше изготвен посредством задълбочен процес на съвместно създаване с участието на практикуващи специалисти от 12 организации в девет държави.

Това включваше многогодишен обмен на практики, научни изследвания на национално равнище в три държави, референтна група, [документно проучване на регионално равнище](#) и семинар за съвместно създаване, в рамките на който бяха натрупани знания и практически опит.

След изготвянето на първия проект на инструментариума бяха проведени обширни консултации с практикуващи специалисти и други лица от цяла Европа, работещи пряко с деца мигранти. Бяха проведени консултации и с деца и младежи в Италия, Гърция и Ливан, които имат личен опит с миграцията, и те бяха помолени да дадат препоръки на практикуващите специалисти, оказали подкрепа за тяхната интеграция. Обратната връзка по проекта от тези консултации беше включена в настоящата версия.

Бихме искали да благодарим на следните организации за приноса им към този процес: „Амна“ (Amna), „Корам“ (Coram), „Правни услуги за деца“ (Legal Services for Children), Лумос (Lumos), „Младежка служба за бежанци“ (Refugee Youth Service), „Спасете децата – Швеция“ (Save the Children Sweden) и „Земя на хората“ (Terre des Hommes).

Специални благодарности на партньорите по изпълнението и членовете на „Семейство за всяко дете“, Flüchtlingsrat Niedersachsen e.V.; METAdrasi; Naba'a; Programma Integra, както и на Зеуди Лиу и на 77-те практикуващи лекари и 71 деца и младежи, които взеха участие в консултациите.

Настоящият инструментариум е изготвен от Клеър Уайтинг и Стефани Дилейни от Фондация за обучение и иновации „Протекнон“ с техническата подкрепа на Джонатан Блегброу и Ан-Мари Бари от „Семейство за всяко дете“.

Този проект е финансиран от Комик Рилийф (Comic Relief).

Октомври 2023 г.

Дизайн и оформление: [Green Communication Design](#)

Благодарности

1. Обхват на инструментариума

2. Определения

3. Правни рамки и рамки на политиките

4. Ръководни принципи за практиката

5. Представяне на модела на интеграция в рамките на проекта „Семейство за всяко дете“

6. Изграждане на измеренията на интеграцията

7. Гласовете на децата и младежите

8. Междусекторни подходи за практиката

Приложение

Съдържание

Благодарности	1	
1. Обхват на инструментариума	3	Измерение 3: Лични качества 35
Защо е важен този инструментариум за интеграция	4	Ключови действия и съображения за доставчиците на услуги 35
Използване на инструментариума	4	Набор от инструменти за практикуващи специалисти 37
2. Определения	5	Измерение 4: Среда 39
Какво разбираме под „деца в движение“?	5	Ключови действия и съображения за доставчиците на услуги 39
Несигурно детство	7	Набор от инструменти за практикуващи специалисти 43
Какво разбираме под „интеграция“?	8	Измерение 5: Социални връзки 45
3. Правни рамки и рамки на политиката	10	Ключови действия и съображения за доставчиците на услуги 45
Регионални рамки:		Набор от инструменти за практикуващи специалисти 47
Акцент върху Европа	11	Измерение 6: Устойчивост 49
4. Ръководни принципи за практиката	13	Ключови действия и съображения за доставчиците на услуги 49
5. Представяне на модела за интеграция в рамките на проекта „Семейство за всяко дете“	20	Набор от инструменти за практикуващи специалисти 51
Фигура 1: Концептуален модел на интеграцията	21	7. Гласовете на децата и младежите 53
6. Изграждане на измеренията на интеграцията	24	Учене от децата мигранти 53
Измерение 1: Основи 25		Интеграция в Европа: Гледна точка на децата в движение в Ливан 55
Ключови действия и съображения за доставчиците на услуги	25	8. Междусекторни подходи за практиката 57
Набор от инструменти за практикуващи специалисти	28	Настойничество за децата в движение 57
Контролен списък	29	Наставничество 60
Измерение 2: Независимост 30		Подкрепа от връстници 66
Ключови действия и съображения за доставчиците на услуги	30	Приложения 69
Набор от инструменти за практикуващи специалисти	33	Речник на използваните термини 69

Благодарности

1. Обхват на инструментариума

2. Определения

3. Правни рамки и рамки на политиките

4. Ръководни принципи за практиката

5. Представяне на модела на интеграция в рамките на проекта „Семейство за всяко дете“

6. Изграждане на измеренията на интеграцията

7. Гласовете на децата и младежите

8. Междусекторни подходи за практиката

Приложение

> Защо е важен този инструментариум за интеграция

> Използване на инструментариума

1. Обхват на инструментариума

В този инструментариум са представени и споделени добри практики за грижи, закрила и подкрепа за интеграцията на децата мигранти. Това включва всички деца или младежи („ДМ“), пристигащи в нова държава - това може да е транзитна държава, държава крайна дестинация или всяка трета държава.

Разгледани се случаите на деца и младежи, които имат право да останат (бежанци), и тези, които все още нямат право да останат (без документи или търсещи убежище или друго законно разрешение за пребиваване). Това е приложимо както за децата и младежите, които са придружени от лице, полагащо грижи за тях, така и за тези, които са без придружител.

Макар че настоящият инструментариум е посветен на децата **мигранти**, в него не са разгледани задълбочено специфичните нужди от подкрепа на децата и младежите, които може да са били жертви на трафик.¹

Като цяло инструментариумът има за цел да подпомогне практикуващите специалисти да подобрят подкрепата и услугите за интеграция, като им помогне да осигурят грижовни и закрилящи семейства или подходяща алтернативна грижа за децата и младежите, както и подкрепа и закрила, които да насърчат тяхното развитие и благосъстояние по начин, който съответства на начина, по който се насърчават развитието и благосъстоянието на децата, които са граждани на държавата.

¹ Практикуващите специалисти и създателите на политики може да получат допълнителна информация за работата с деца жертви на трафик от широк кръг източници, включително от ЕС.

Благодарности

1. Обхват на инструментариума

2. Определения

3. Правни рамки и рамки на политиките

4. Ръководни принципи за практиката

5. Представяне на модела на интеграция в рамките на проекта „Семейство за всяко дете“

6. Изграждане на измеренията на интеграцията

7. Гласовете на децата и младежите

8. Междусекторни подходи за практиката

Приложение

Защо е важен този инструментариум за интеграция

В редица държави увеличаването на броя на децата мигранти доведе до претоварване на услугите и практикуващите специалисти, което се отрази на качеството на предоставяните услуги.

Службите за закрила на детето и службите за работа с деца и младежи играят решаваща роля в подпомагането на интеграцията на децата и младежите, като им осигуряват справедливи грижи, развитие и закрила за целия период на престоя им. Това означава грижи и закрила, които съответстват на тези, полагани за децата, които са граждани на държавата или имат законно право да пребивават в нея.

Този инструментариум е насочен към запълване на липсата на добри практически насоки за практикуващи специалисти, работещи с деца мигранти в държави, които се приемат за транзитни и за крайни дестинации. Той също така има за цел да предостави допълнителна информация на ръководителите на програми, създателите на политики и финансиращи организации, работещи в сектора.

Използване на инструментариума

Целта на инструментариума е хората да получат полезна информация. Той представлява практическо помагало, основано на опита на членовете на мрежата „Семейство за всяко дете“, за:

- Практикуващи специалисти, работещи пряко с деца и младежи;
- Ръководители на програми, създатели на политики и финансиращи организации, отговорни за разработването и планирането на услугите;
- Специалисти в областта на изграждането на капацитет и застъпничеството.

Благодарности

1. Обхват на инструментариума

2. Определения

3. Правни рамки и рамки на политиките

4. Ръководни принципи за практиката

5. Представяне на модела на интеграция в рамките на проекта „Семейство за всяко дете“

6. Изграждане на измеренията на интеграцията

7. Гласовете на децата и младежите

8. Междусекторни подходи за практиката

Приложение

> Несигурно детство

> Какво разбираме под „интеграция“?

2. Определения

Какво разбираме под „деца в движение“?

В световен мащаб децата мигрират в чужбина с рекордни темпове. През 2020 г. 36 милиона деца живеят извън родните си страни, като около една трета от тях са бежанци и лица, търсещи убежище. Това е най-високият регистриран брой досега, въпреки че в него продължава да не е включен големият брой деца, които са мигрирали в друга държава вследствие на по-скорошни кризи, включително тези в Афганистан и Украйна.²

Децата и младежите мигрират в друга държава по много причини: за да избягат от конфликти, нестабилност, бедност, влошаване на състоянието на околната среда, дискриминация, насилие и експлоатация, както и от други нарушения на правата им, включително липса на достъп до основни нужди и услуги. Те имигрират в търсене на безопасност и на възможности за учене, работа и развитие – в търсене на по-добър живот. Много от тях предприемат тази променяща живота им стъпка без възрастен придружител.

36 милиона

1/3

През 2020 г. 36 милиона деца живеят извън родните си страни.

Около една трета от тях са бежанци и лица, търсещи убежище.

² По-силни данни, по-светло бъдеще, Международен алианс за данни за децата в движение (IDAC), 2022 г.

Благодарности

1. Обхват на инструментариума
2. **Определения**
3. Правни рамки и рамки на политиките
4. Ръководни принципи за практиката
5. Представяне на модела на интеграция в рамките на проекта „Семейство за всяко дете“
6. Изграждане на измеренията на интеграцията
7. Гласовете на децата и младежите
8. Междусекторни подходи за практиката

Приложение

Използван език и терминология

„Деца в движение“ описва:

Момичета и момчета, които са напуснали родната си страна поради каквато и да е причина, включително конфликт, насилие, природни бедствия, липса на възможности или други заплахи за благосъстоянието им. Те може да са преминават транзитно или да са достигнали крайната си дестинация. Те може да са сами или с лице, полагащо грижи за тях, или родител.

Терминът включва всички деца мигранти, включително децата, търсещи убежище, и децата бежанци.³

Вследствие на различните правни дефиниции и гледни точки езикът, използван при обсъждането на децата в движение, често се различава. **С цел да се избегнат повтарянията, в настоящия инструментариум се използва терминът „деца мигранти“**, който обхваща всички деца в движение, независимо от техния статут или основание. Това не включва децата, които са жертви на трафик.

Нашето определение за деца е в съответствие с Конвенцията на ООН за правата на детето и включва всички лица под 18-годишна възраст. В някои случаи са използвани термините „непълнолетно лице“ или „младеж“. Като цяло използваме терминът „деца и младежи“ (наричано за краткост „ДМ“) за всички лица на възраст под 18-годишна възраст, като в същото време отчитаме, че правото на грижи и закрила би трябвало да бъде разширено до поне 21-годишна възраст за децата мигранти, които пътуват сами.

15%

В Европа около 15% от децата и младежите, които кандидатстват за убежище, **пристигат непридружени**.

³ По данни на Евростат за периода от 2011 г. до 2021 г. непридружените непълнолетни кандидати са били средно 15,3 % от общия брой кандидати за убежище за първи път на възраст под 18 години. Въпреки това често липсват надеждни данни за броя на пристигащите или пребиваващите непридружени непълнолетни лица („ННЛ“). Броят на молбите за убежище, подадени от ННЛ, е показателен, но не е безусловно доказателство за това поради забавеното разглеждане на молбите, по-нататъшното незаконно придвижване, решението на децата да не кандидатстват за убежище и т.н.

Благодарности

1. Обхват на инструментариума

2. Определения

3. Правни рамки и рамки на политиките

4. Ръководни принципи за практиката

5. Представяне на модела на интеграция в рамките на проекта „Семейство за всяко дете“

6. Изграждане на измеренията на интеграцията

7. Гласовете на децата и младежите

8. Междусекторни подходи за практиката

Приложение

Несигурно детство

Придвижването често не е с конкретна дестинация или директно. Ако вземем за пример Близкия изток, макар че в съседни държави като Ливан или Турция може да се постигне по-високо ниво на сигурност, липсата на достъп до услуги, закрила или подкрепа за посрещане на основните нужди може да доведе до засилено придвижване към Европа.

Сложната правна среда в много от европейските държави – нещо, което често се отразява и на децата и младежите – може да доведе до засилено трансгранично движение въз основа на създадена представа за наличие на по-благоприятни условия в друга държава. Приятелите и роднините в други държави също допринасят за засилване на трансграничното движение, както в посока към други държави, така и обратно.

В държавните миграционни политики често се поставя силен акцент върху завръщането в държавата на произход.⁴ Въпреки това за много от децата и младежите, които прекосяват границите, завръщането в държавата им на произход е в разрез с техния висш интерес или е невъзможно по други причини.

Съгласно Глобалния пакт на ООН за безопасна, организирана и законна миграция от държавите се изисква да гарантират, че: (i) завръщането на децата е в най-добрия им интерес; (ii) детето ще бъде придружено в рамките на целия процес; и

Когато детето не се завръща доброволно или принудително, то може да остане (често на основание на някаква форма на временно разрешение за пребиваване) и да получи достъп до грижи и подкрепа в съответствие с националната политика, законодателство и системи. Макар и във всяка държава да се прилага различна политическа рамка, **общата норма е, че децата и младежите прекарват голяма част от детството си в голяма несигурност и безпокойство.** Това често се дължи на липсата на яснота относно техния статут или потенциалната продължителност на престоя им и може да има неблагоприятни последици по отношение на грижите за тях, тяхната закрила и достъпа им до услуги.

Настоящият инструментариум е изготвен в отговор на установената липса на добри практически насоки за подкрепа на децата и младежите в нова държава с оглед на тяхната интеграция. В тази връзка той допълва Насоките за реинтеграция на деца от 2016 г., които са посветени на добрите практики за завръщане и реинтеграция. Насоките, съдържащи се в този инструментариум, се основават на практическия опит на членовете на мрежата „Семейство за всяко дете“, работещи с деца мигранти, които са имигрирали или планират да имигрират в Европа.

⁴ В Насоките за реинтеграция на деца от 2016 г. на Междуправителната група по реинтеграция, публикувани от „Семейство за всяко дете“, се поставя акцент върху завръщането и реинтеграцията на децата в техните държави/общности на произход.

Благодарности

1. Обхват на инструментариума
2. **Определения**
3. Правни рамки и рамки на политиките
4. Ръководни принципи за практиката
5. Представяне на модела на интеграция в рамките на проекта „Семейство за всяко дете“
6. Изграждане на измеренията на интеграцията
7. Гласовете на децата и младежите
8. Междусекторни подходи за практиката

Приложение

UNHCR
CHILDREN'S
REINTEGRATION

Реинтеграцията е дефинирана в междуведомствените Насоки за реинтеграция на деца от 2016 г. като:

„Процесът, при който едно разделено от семейството си дете предприема нещо, което се очаква да бъде траен преход обратно към неговото семейство и общност (обикновено на произход), за да получи закрила и грижи и да намери чувство на принадлежност и цел във всички аспекти на живота.“

Какво разбираме под „интеграция“?

интеграция

се определя по различен начин от различните участници и в зависимост от държавата.

За целите на настоящия инструментариум в подкрепа на интеграцията на децата мигранти е използвано следното определение. То е пряко свързано с практикуващите специалисти и отговорници:

„Интеграцията е двупосочен процес, при който детето се установява в нова държава за неизвестен период от време, за да получи закрила и грижи и да развие чувство за благосъстояние, перспективи и цели за бъдещето, които като минимум съответстват на тези на децата, пребиваващи законно в държавата.“

Благодарности

1. Обхват на инструментариума

2. Определения

3. Правни рамки и рамки на политиките

4. Ръководни принципи за практиката

5. Представяне на модела на интеграция в рамките на проекта „Семейство за всяко дете“

6. Изграждане на измеренията на интеграцията

7. Гласовете на децата и младежите

8. Междусекторни подходи за практиката

Приложение

От решаващо значение е, че в това определение се поставя акцент върху това, че предоставяните грижи, закрила и подкрепа следва да са съобразени, доколкото е възможно, с дългосрочния висш интерес и благосъстояние на детето и да му позволяват **да придобие компетентности, които да му послужат и в бъдеще, където и да живее.**

Акцентът в този инструментариум е поставен върху **социалните и културните аспекти на интеграцията**. Макар и правният статут да има решаващо значение за постоянния характер или потенциалната продължителност на пребиваването, правните процеси и срокове варират в зависимост от държавата и са свързани с националните политики и процеси. Правният статут често е временен или неопределен за дълги периоди от време, а потребностите на детето от грижи, закрила и развитие са непосредствени и сходни в различните държави. Това не омаловажава ролята на правния статут и по-широките политически промени за подкрепата за интеграция, особено като се има предвид, че в някои от държавите достъпът до определена държавна помощ и услуги продължава да бъде обвързан с правния статут. Макар и в инструментариума интеграцията да се разглежда конкретно във връзка с грижите и закрилата (тъй като възможностите на практикуващите специалисти да въздействат върху структурните рамки са ограничени), се отчитат значението и въздействието на (придобиването на) правен статут за децата.

ИНТЕГРАЦИЯ

съществително име

За целите на настоящия инструментариум „интеграция“ означава осигуряване на грижи, закрила и развитие на децата в мястото им на пребиваване, независимо от очакваната продължителност на пребиваването или правния им статут. По отношение на непридружените деца това включва интегрирането им в системата от заведения за грижа, общността и службите, където живеят, както и придобиването на законен имиграционен статут.

Благодарности

1. Обхват на инструментариума
2. Определения
3. **Правни рамки и рамки на политиките**
4. Ръководни принципи за практиката
5. Представяне на модела на интеграция в рамките на проекта „Семейство за всяко дете“
6. Изграждане на измеренията на интеграцията
7. Гласовете на децата и младежите
8. Междусекторни подходи за практиката

Приложение

>Регионални рамки: Акцент върху Европа

3. Правни рамки и рамки на политиката

Принципите и подходите, описани в този инструментариум, се основават на съществуващите международни и регионални правни рамки и рамки на политиките за интеграция на децата, които са обобщени в настоящия раздел. В инструментариума не са разгледани правните рамки и рамките на политиките на национално равнище.

Независимо от индивидуалния правен статут на детето, планирането трябва да се основава на дългосрочен подход, чрез който да се гарантира, че детето разполага с грижи, закрила и възможности за развитие, които съответстват на възможностите на всяко друго дете, пребиваващо в държавата.

В някои държави националното законодателство и рамките на политиките може да не защитават правата на децата мигранти и/или да не са налични адекватни и подходящи услуги. В тези държави е необходимо застъпничество, за да се подпомогне интеграцията на децата и младежите.

Съгласно международните рамки всички деца в движение, включително търсещите убежище, бежанците и децата мигранти (включително незаконно пребиваващите⁵), независимо дали са придружени или не, притежават същите права като законно пребиваващите деца. Това важи независимо от гражданството или правния статут на детето. Освен това всички деца имат право на своята самоличност (член 8 от Конвенцията на ООН за правата на детето).

Релевантните международни правни рамки и рамки на политиките включват:

- [Конвенцията на Организацията на обединените нации за правата на детето](#) (КООНПД), ООН (1989 г.)
- [Глобалния пакт на ООН за безопасна, организирана и законна миграция](#), ООН (2018 г.)
- [Насоките за алтернативна грижа за деца](#), ООН (2010 г.)
- [Междуведомствените ръководни принципи относно непридружени и отделени от семействата си деца](#), МКЧК, МКС, Спасете децата, УНИЦЕФ, ВКБООН и World Vision (2004 г.)

⁵ Децата със статут на незаконни мигранти се наричат също така "недокументирани" или „нерегистрирани“ мигранти. Тези деца често живеят „в нелегалност“ в несигурни ситуации, без достъп или с ограничен достъп до основни социални права, и са изложени на бедност, експлоатация, социално изключване и насилие.

Благодарности

1. Обхват на инструментариума
2. Определения
3. **Правни рамки и рамки на политиките**
4. Ръководни принципи за практиката
5. Представяне на модела на интеграция в рамките на проекта „Семейство за всяко дете“
6. Изграждане на измеренията на интеграцията
7. Гласовете на децата и младежите
8. Междусекторни подходи за практиката

Приложение

Комитетът по правата на детето изрично уточнява, че „Ползването от предвидените в Конвенцията права не се ограничава до децата, които са граждани на държава – страна по Конвенцията; следователно, ако в Конвенцията не е изрично предвидено друго, трябва всички деца да могат да се ползват от тези права, включително децата, търсещи убежище, децата бежанци и децата мигранти.“⁶

Регионални рамки:

Акцент върху Европа

През 2016 г. Съветът на Европейския съюз заедно с държавите членки потвърди⁷ че децата мигранти имат право на закрила в съответствие със съответните разпоредби на правото на ЕС, включително Хартата на ЕС, както и с международното право в областта на правата на детето. В допълнение към [Хартата на ЕС](#), релевантните европейски международни правни рамки и рамки на политиките включват:

- [Директивата за условията на приемане](#) – има за цел да се хармонизират условията на приемане в целия ЕС.⁸
- [Ръководство на Европейската служба за подкрепа в областта на убежището \(EASO\) относно условията на приемане на непридружени деца](#) – в него е поставен акцент върху органите по приемането и приемащия персонал. Въз основа на специалната и подходяща закрила, от която се нуждаят непридружените деца.
- [Европейската Директива относно събирането на семейството](#) – в нея се съдържат общите правни норми, свързани с правото на събиране на семейството.
- [Регламент „Дъблин III“](#) – съгласно него се определя коя държава от ЕС е отговорна за разглеждането на молбата за убежище – обикновено това е държавата, в която търсещият убежище е влязъл за първи път в ЕС – и има за цел да се гарантира, че всяка молба ще бъде разгледана справедливо в една държава членка. Когато дете или младеж има член на семейството (родител, брат/сестра, чичо/леля, дядо/баба), пребиваващ в държава от „Дъблин III“, тази държава е отговорна за разглеждането на молбата.

⁶ Комитет по правата на детето, Общ коментар № 6, Третиране на непридружени и отделени от семействата си деца извън държавата им на произход.

⁷ Комитет по правата на детето, Общ коментар № 6, Третиране на непридружени и отделени от семействата си деца извън държавата им на произход.

⁸ Съгласно Директивата за условията на приемане на всички деца се гарантира стандартно ниво на условията на приемане. В член 21 от Директивата за условията на приемане са определени специални категории уязвими кандидати за международна закрила (включително непридружени деца), като държавите са задължени да отчитат специфичното положение на тези уязвими лица. В член 22 от Директивата за условията на приемане е предвидена преценка на специалните потребности за приемане на уязвимите лица. В член 23 от Директивата за условията на приемане като първостепенно съображение е посочен висшият интерес на детето. В член 24 от Директивата за условията на приемане са регламентирани правилата за приемане и третиране на непридружени деца.

Благодарности

1. Обхват на инструментариума
2. Определения
3. **Правни рамки и рамки на политиките**
4. Ръководни принципи за практиката
5. Представяне на модела на интеграция в рамките на проекта „Семейство за всяко дете“
6. Изграждане на измеренията на интеграцията
7. Гласовете на децата и младежите
8. Междусекторни подходи за практиката

Приложение

На практика много от децата и младежите мигранти, пристигащи в нова държава, се сблъскват с противоречиво третиране вследствие на напрежението между имиграционния контрол и агенциите за социално подпомагане и закрила. Това може да се отрази на качеството на предоставяните грижи, закрила и подкрепа за развитие.

Макар че международните и регионалните правни рамки и рамките на политиките може да са отразени или не в националните правни рамки и рамки на политиките, всички участници трябва да се стремят към добри практики в областта на грижите и закрилата на децата в ранна възраст, независимо от правния им статут в съответната държава. Това означава във възможно най-голяма степен да са съобразени с дългосрочния висш интерес и благосъстояние на детето и да му позволяват да придобие компетентности, които да му послужат, където и да живее в бъдеще.

С оглед на бързо променящите се политики и правна среда, за всички организации, подкрепящи деца мигранти, е добра практика да назначат служител по правните въпроси и политиките, който да отговаря за:

- Проследяване на промените в политиките и законодателството
- Следване на новите данни
- Анализирание на последиците от промените
- Информирание на персонала относно промените.

Благодарности

1. Обхват на инструментариума
2. Определения
3. Правни рамки и рамки на политиките
4. **Ръководни принципи за практиката**
5. Представяне на модела на интеграция в рамките на проекта „Семейство за всяко дете“
6. Изграждане на измеренията на интеграцията
7. Гласовете на децата и младежите
8. Междусекторни подходи за практиката

Приложение

4. Ръководни принципи за практиката

Националните разпоредби относно децата мигранти се различават в отделните държави. Независимо от действащата нормативна уредба, следните принципи служат като насоки за добри практики в областта на грижите, закрилата и подкрепата за интеграция на деца и младежи, които са мигрирали в друга държава. Те са приложими във всички случаи на пристигане на дете или младеж в нова държава.

1 СПРАВЕДЛИВИ ГРИЖИ, ЗАКРИЛА И ДОСТЪП ДО УСЛУГИ ЗА ВСИЧКИ ДЕЦА.

Децата и младежите, мигриращи със или без своите родители или лицата, полагащи грижи за тях, запазват всички свои права и привилегии, залегнали в Конвенцията на ООН за правата на детето. Това означава, че всяко дете има право на ниво на грижи, закрила и достъп до основни услуги, съответстващо на това, което се предоставя на децата, които са граждани на държавата, в която се намира детето или младежът понастоящем, независимо от това дали детето или младежът пребивава законно или не.

Това се отнася до здравето (физическо и психическо), образованието и социалните услуги (грижи и закрила). Дискриминацията на децата и младежите мигранти чрез ограничаване на грижите и закрилата за тях е в разрез с техните права, възпрепятства интеграцията им и ограничава бъдещите им перспективи и благосъстояние. Органите трябва да предприемат всички разумни стъпки, за да посрещнат потребностите на децата мигранти и да гарантират спазването на техните права, като предоставят грижи, закрила и услуги незабавно и цялостно, включително когато пребиваването им е за неизвестен период от време или възнамеряват да се преместят отново. За целта е необходимо да се гарантира, че интервютата се провеждат и информацията се предоставя на съответните езици.

Благодарности

1. Обхват на инструментариума
2. Определения
3. Правни рамки и рамки на политиките
4. **Ръководни принципи за практиката**
5. Представяне на модела на интеграция в рамките на проекта „Семейство за всяко дете“
6. Изграждане на измеренията на интеграцията
7. Гласовете на децата и младежите
8. Междусекторни подходи за практиката

Приложение

2. ДЪЛГОСРОЧНО ПЛАНИРАНЕ

Усилията за интеграция трябва да започнат от момента на пристигане или приемане и да имат дългосрочен хоризонт. Продължителността на престоя на всяко дете мигрант, пристигащо в нова държава, е неизвестна. Пребиваването на всяко дете мигрант, пристигащо в нова държава, е с неизвестна продължителност. Предоставяните грижи, закрила и подкрепа трябва да посрещат както непосредствените потребности на децата и младежите, така и да са съобразени с техния дългосрочен висш интерес и благосъстояние и да им позволяват да придобият компетентности и умения, които да им послужат и в бъдеще, където и да живеят. Това налага към всяко дете или младеж да се подхожда като към постоянно пребиваващо, дори и ако има вероятност да напусне държавата по собствено желание или чрез принудително депортиране.

3. НАСЪРЧАВАНЕ НА ЦЯЛОСТТА НА СЕМЕЙСТВОТО

Правителството е отговорно за грижите, закрилата и благосъстоянието на децата и младежите, които се придвижват без своите родители или законни настойници, както и за събирането им с членовете на техните семейства. Децата и младежите не трябва да бъдат отделяни от своите родители против тяхната воля. В случай че се стигне до отделяне, следва да се положат всички възможни усилия за събиране на отделените или непридружени деца с техните семейства, освен ако не бъде установено, че това е в разрез с [висшия интерес на детето](#).⁹ Децата и младежите трябва да бъдат насърчавани поне да останат в контакт с най-близките членове на семействата си. Това може да включва установяване на линии за комуникация с членовете на семействата както в държавата, в която понастоящем пребивава детето или младежът, така и извън нея.

Когато връщането или събирането не е във висшия интерес на детето или е невъзможно по други причини, при вземането на решения за настаняване трябва да се вземат предвид мрежите, с които разполага детето или младежът в страната, включително братя и сестри и разширено семейство.

Друг приоритет е **активното предотвратяване на повторното преместване и принудително многократно преместване в рамките на държавата**, например в резултат на политиките за географско разпределение, прилагани в някои държави.

⁹ Възможно е невинаги да е в най-добрия интерес на детето да бъде върнато на или да се събере отново с родителите, роднините или други лица, полагащи грижи за него (при история на насилие, експлоатация или други нарушения на правата му, или с оглед на настоящата ситуация в семейството). Всеки потенциален риск от вреда вследствие на събирането следва да бъде оценен чрез своевременна процедура за насочване и преценка на висшия интерес, преди да се вземе решение за събиране.

Благодарности

1. Обхват на инструментариума
2. Определения
3. Правни рамки и рамки на политиките
4. **Ръководни принципи за практиката**
5. Представяне на модела на интеграция в рамките на проекта „Семейство за всяко дете“
6. Изграждане на измеренията на интеграцията
7. Гласовете на децата и младежите
8. Междусекторни подходи за практиката

Приложение

4. ВРЪЗКА С ПОСТОЯННО ПОЛАГАЩО ГРИЖИ ЛИЦЕ/НАСТОЙНИК

Всяко дете или младеж се нуждае от грижи, подкрепа и закрила, които да му бъдат осигурявани чрез взаимна връзка с грижовен, отзивчив и доверен възрастен. По отношение на децата и младежите, които се придвижват без родителите си или законен настойник, това може да се постигне чрез непрекъснатост на подходящи за възрастта [алтернативни грижи](#). Въз основа на индивидуална оценка на детето или младежа трябва да се избере най-подходящата форма на грижи. Това може да бъдат грижи в семейна среда, като например грижи от роднини, приемна грижа, заведения за грижа в общността или – в случаите на по-възрастни юноши и младежи – независим живот под наблюдение. Системите на [настойничество](#) и [наставничество](#) също играят важна роля.

Заведенията за грижа включват много повече от предоставянето на настаняване, като в основата им стои емоционалната, социална и психологическа грижа и подкрепа, включително за младежите след навършване на 18-годишна възраст. Винаги трябва да се търсят алтернативи на големите институции, включително транзитните центрове от типа „общезитие“, тъй като те не могат да осигурят индивидуалните грижи и внимание, от които се нуждаят децата и младежите, за да развият пълния си потенциал (вж. [Насоките на ООН за алтернативна грижа за деца, 2010 г.](#) за допълнителни препоръки относно мерките за грижа).

5. СЪТРУДНИЧЕСТВО МЕЖДУ УЧАСТНИЦИТЕ ЗА ПЕРСОНАЛИЗИРАНИ ЦЯЛОСТНИ ГРИЖИ

Подкрепата за интеграция изисква дългосрочна индивидуална работа с децата, младежите, семействата и полагащите грижи лица от страна на редица служби и участници. Това означава всяко дете или младеж да се третира като личност и да му се предоставят цялостни грижи в зависимост от индивидуалните му обстоятелства и потребности, като се отчитат неговите възраст, пол, сексуална ориентация и способности/увреждания. Социалната работа е основният подход, при който на детето или младежа се назначава социален работник¹⁰, който да координира персонализираната индивидуална подкрепа, и може да включва ангажирането на различни държавни служби, НПО и организации на гражданското общество, както и общностни групи (които може да са на религиозна основа) и доброволци.

¹⁰ В зависимост от държавата социалният работник може да се нарича ключов работник, специалист социални дейности, координатор или клиничен социален работник – неговото наименование не е толкова важно, колкото функцията му, която е да бъде основно звено за контакт и в центъра на вниманието за грижата за детето.

Благодарности

1. Обхват на инструментариума
2. Определения
3. Правни рамки и рамки на политиките
4. **Ръководни принципи за практиката**
5. Представяне на модела на интеграция в рамките на проекта „Семейство за всяко дете“
6. Изграждане на измеренията на интеграцията
7. Гласовете на децата и младежите
8. Междусекторни подходи за практиката

Приложение

Когато в дадена държава няма функциониращи или адекватно финансирани служби за закрила на детето, участниците могат да анализират наличните силни страни и възможности, за да осигурят индивидуален и цялостен подход към детето – например чрез работа с НПО, училища, общностни групи и местни доброволци.

6. РАНЕН И ПЪЛНОЦЕНЕН ДОСТЪП ДО ОСНОВНИТЕ УСЛУГИ И СИСТЕМИ.

Усилията за интеграция трябва да започнат от момента на пристигане. Това означава ранен и пълноценен достъп до основните услуги, включително образование, здравеопазване, жилищно настаняване и социални грижи, както и адекватни преводачески услуги.

Въпреки че сегрегацията в специализираните служби и заведения може привидно да изглежда като по-прост и вероятно по-рентабилен подход в краткосрочен план, тя възпрепятства усвояването на езика и културата, ограничава социалните и икономическите възможности, създава значителни пречки за установяване в една нова общност и има неблагоприятно въздействие върху благосъстоянието на децата.

Основните услуги, например образованието в системата на обществените училища, могат да бъдат допълнени от паралелно, съобразено с потребностите, неформално образование, като например уроци по майчин език или курсове за наваксване. Когато за дадено дете или младеж не е приложимо интегрираното обучение в класната стая – например, когато младежът не е посещавал училище в своята държава на произход и е функционално неграмотен – трябва да бъдат осигурени специални грижи и програми. Те трябва да се помещават в общообразователните училища, за да позволят споделен достъп до учителите и класовете по предмети като физическо възпитание, умения за живот, изкуства и музика, както и достъп до ресурси, като например училищните физкултурни салони, кабинети по природни науки, библиотеки и др. Дискриминацията на децата мигранти като им се предоставя достъп единствено до сегрегирани услуги следва да бъде крайна и краткосрочна мярка, докато се вземат по-дългосрочни мерки.

Децата и младежите често искат да съчетаят образованието с платен труд или професионално обучение. Разрешението за работа за децата мигранти следва да съответства на това за децата, които са граждани на държавата.

Благодарности

1. Обхват на инструментариума
2. Определения
3. Правни рамки и рамки на политиките
4. **Ръководни принципи за практиката**
5. Представяне на модела на интеграция в рамките на проекта „Семейство за всяко дете“
6. Изграждане на измеренията на интеграцията
7. Гласовете на децата и младежите
8. Междусекторни подходи за практиката

Приложение

7. ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ГРИЖИ И ПОДКРЕПА ДО 21-ГОДИШНА ВЪЗРАСТ (ИЛИ СЛЕД ТОВА).

Под „достигане на възраст за напускане на социалните институции“ се разбира загубата на правата на децата и младежите след навършване на 18-годишна възраст, което е свързано с прекратяването на грижите в рамките на системата за социални грижи за деца и младежи, (обикновено) веднага след като детето навърши 18-годишна възраст (в зависимост от съответната правна рамка). Закрилата, достъпът до образование и услугите, които се губят в резултат на това, зависят от действащите закони в съответната държава и от специфичното положение на детето. За непридружените деца и младежи (независимо дали са с документи или без документи, преди да навършат 18-годишна възраст) това често означава загуба на достъп до образование, здравеопазване, жилище, настойник или законен представител, друга психосоциална подкрепа и мерки за защита от депортиране. За децата без документи, живеещи със семействата си, това често означава загуба на достъпа до образование и здравеопазване, тъй като те обикновено разполагат с по-малко мерки за закрила на детето, отколкото непридружените деца.

Удължаването на грижите, достъпа до образование и подкрепата за децата и младежите до навършване на 21-годишна възраст (а по възможност и след това) чрез предоставяне на подкрепа, услуги и финансиране, е от съществено значение за плавния преход на всички младежи към зряла възраст, независимо от статута им на пребиваване. Това означава да се гарантира, че младежите без документи също разполагат с достъп до жилища, образование, грижи за психичното здраве и специализирани услуги за подкрепа в зависимост от потребностите. Поставянето на акцент върху укрепването на сътрудничеството между бюрата по труда и социалните служби може да улесни достъпа до пазара на труда за децата и младежите, навършили 18 години, и да помогне за тяхната финансова независимост. Подпомагането на прехода от системата за социални грижи за непълнолетните трябва да е основен. Подпомагането на прехода от грижите за малолетни и непълнолетни трябва да бъде основна част от процеса на планиране за всички деца и младежи – това включва план за настаняване, образование, заетост и стабилна система за подкрепа от възрастни. Този процес на планиране трябва да се осъществява своевременно, като част от процеса на подготовка на децата и младежите за преминаване към независимост.

8. ВИСШИЯТ ИНТЕРЕС

Висшият интерес на детето или младежа трябва да бъде първостепенно съображение при вземането на всички решения, засягащи деца и младежи, които са мигрирали в друга държава.

Благодарности

1. Обхват на инструментариума
2. Определения
3. Правни рамки и рамки на политиките
4. **Ръководни принципи за практиката**
5. Представяне на модела на интеграция в рамките на проекта „Семейство за всяко дете“
6. Изграждане на измеренията на интеграцията
7. Гласовете на децата и младежите
8. Междусекторни подходи за практиката

Приложение

9. ПЪЛНОЦЕННО УЧАСТИЕ

Децата и младежите имат право на информация, свобода на изразяване и участие във вземането на решения, свързани с техния живот, в съответствие с тяхната възраст, зрялост и развиващи се компетентности. Това означава, че децата трябва да могат да участват пълноценно във вземането на решения относно техните грижи, закрила и интеграция, както и в колективните процеси, свързани с интеграционните подходи, политики, програми и услуги.

Полагащите грижи лица и доставчиците на услуги отговарят за осигуряването на достъпна информация и насоки, за да се гарантира, че децата са овластени и подкрепени да участват пълноценно и да вземат информирани решения. Това включва достъп до информация, съобразена с интересите на детето или младежа, на разбираем за него език, относно неговите права и задължения, процесите на предоставяне на убежище и право на пребиваване, които го касаят, както и информация, свързана с евентуално последващо пътуване. Осведомеността и познаването на собствените права и възможности могат да помогнат за намаляване на несигурността и да подпомогнат самостоятелността. Настояниците, културните посредници, екипите от социални работници и специализираните служби за консултиране играят важна роля за улесняване на пълноценното участие на децата и младежите мигранти.

10. ИНВЕСТИРАНЕ В ПОДГОТВЕНА, ИНФОРМИРАНА И МОДЕРНА РАБОТНА СИЛА.

Специалистите, параспециалистите и доброволците се нуждаят от конкретни компетенции, за да могат за сравнително кратко време да се свържат и да изградят взаимоотношения на доверие с децата и младежите мигранти, да подкрепят индивидуалните им потребности и да улеснят вземането на решения във висшия им интерес. Те включват, но не са ограничени до: разбиране на специфичния опит, силните страни, предизвикателствата и обстоятелствата на децата и младежите и произтичащите от тях потребности от грижи в областта на здравеопазването, образованието, психосоциалната сфера и психичното здраве; подходи за грижи, основани на травма; осведоменост за въздействието на расизма и дискриминацията и процеси, чрез които работниците и доброволците могат да размишляват върху собствените си предразсъдъци и да признават опита и въздействието на дискриминацията; културна чувствителност; и непрекъснато запознаване с променящата се правна и политическа среда и на обхвата на предлаганите услуги, както и на сроковете за достъп до тях. Липсата на актуални познания в областта на правото и политиките може да има пагубни последици за децата и младежите. Това важи по-специално за случаите, в които възрастен професионалист, парапрофесионалист или доброволец (например настойник) подпомага обработването или вземането на решения, свързани с правния статут в държавата.

Благодарности

1. Обхват на инструментариума
2. Определения
3. Правни рамки и рамки на политиките
4. **Ръководни принципи за практиката**
5. Представяне на модела на интеграция в рамките на проектите „Семейство за всяко дете“
6. Изграждане на измеренията на интеграцията
7. Гласовете на децата и младежите
8. Междусекторни подходи за практиката

Приложение

11. ОТЧЕТНОСТ

Децата мигранти са изложени на риск от нарушаване на правата им. В рамките на всички проекти, програми, организации и услуги трябва да има независими, сигурни и леснодостъпни механизми за подаване на сигнали и жалби, съобразени с интересите на децата, така че децата и младежите (индивидуално или групово), родителите и полагащите грижи лица да могат да подават сигнали и да търсят правна защита в случай на некачествени услуги, недобросъвестни практики и нарушения на правата.

12. ИЗМЕРВАНЕ НА ПОДКРЕПАТА ЗА ИНТЕГРАЦИЯТА, А НЕ НА НЕЙНИЯ „НАПРЕДЪК“.

Децата мигранти са преди всичко деца. Те имат същите права на оцеляване, закрила, развитие и участие като децата, които не са мигрирали в друга държава. Те имат същите потребности и права на добро здраве, подходящо хранене, съобразено с потребностите им полагане на грижи, безопасност и сигурност, както и възможности за обучение и почивка.

Традиционно „успехът“ на интеграцията се измерва с „постиженията“ или „напредъка“ на детето или младежа. Добрата практика изисква изместване на измерваните показатели от детето към системата – и най-вече към наличието и качеството на услугите в новата държава, и по-конкретно към това, което се предлага на детето или младежа, за да се подпомогне интеграцията му във връзка с грижите, закрилата, развитието и чувството за благосъстояние.

Показателите за интеграция, свързани с детето или младежа, трябва да са съсредоточени върху наличието, достъпа и качеството на услугите и системите, а не върху „напредъка“ на детето или младежа.

Благодарности

1. Обхват на инструментариума
2. Определения
3. Правни рамки и рамки на политиките
4. Ръководни принципи за практиката
5. **Представяне на модела на интеграция в рамките на проекта „Семейство за всяко дете“**
6. Изграждане на измеренията на интеграцията
7. Гласовете на децата и младежите
8. Междусекторни подходи за практиката

Приложение

5. Представяне на модела на интеграция в рамките на проекта „Семейство за всяко дете“

Настоящият инструментариум е базиран на модела на интеграция, разработен в рамките на проекта „Семейство за всяко дете“, в подкрепа на практикуващите специалисти, работещи с непридружени деца, които мигрират от Близкия изток към Европа.

Моделът, показан във фигура 1, разглежда измеренията и елементите, които трябва да се вземат под внимание при оказването на подкрепа за интеграцията на детето или младежа в държавата, в която пребивават в момента, като се отчита, че пребиваването им може да е за ограничен период от време и че децата могат сами да планират в даден момент да се преместят в друга държава или да се върнат обратно у дома – или това решение може да им бъде принудително наложено.

В модела на интеграция децата и младежите се разглеждат цялостно и с акцент върху семейството. В него се поставя акцент върху независимостта и личните качества на детето, както и върху неговата среда и социална свързаност, като същевременно с това се изследва влиянието на семейството и въздействието му върху мотивацията и вземането на решения от страна на децата и младежите. В него се отчита значението на свързването на децата с техните семейства и предоставянето на услуги в подкрепа на семействата, когато това е целесъобразно (например за подпомагане на семействата да се справят с промените в поведението на тяхното дете вследствие на несигурността при мигриране). Моделът също така изтъква необходимостта да се отчете въздействието, което преживяванията на детето или младежа оказват върху живота му - не само преживяванията му в съответната държава, но и тези, които са събрани по време на и преди придвижването, и които трябва да бъдат взети под внимание във всички отговори.

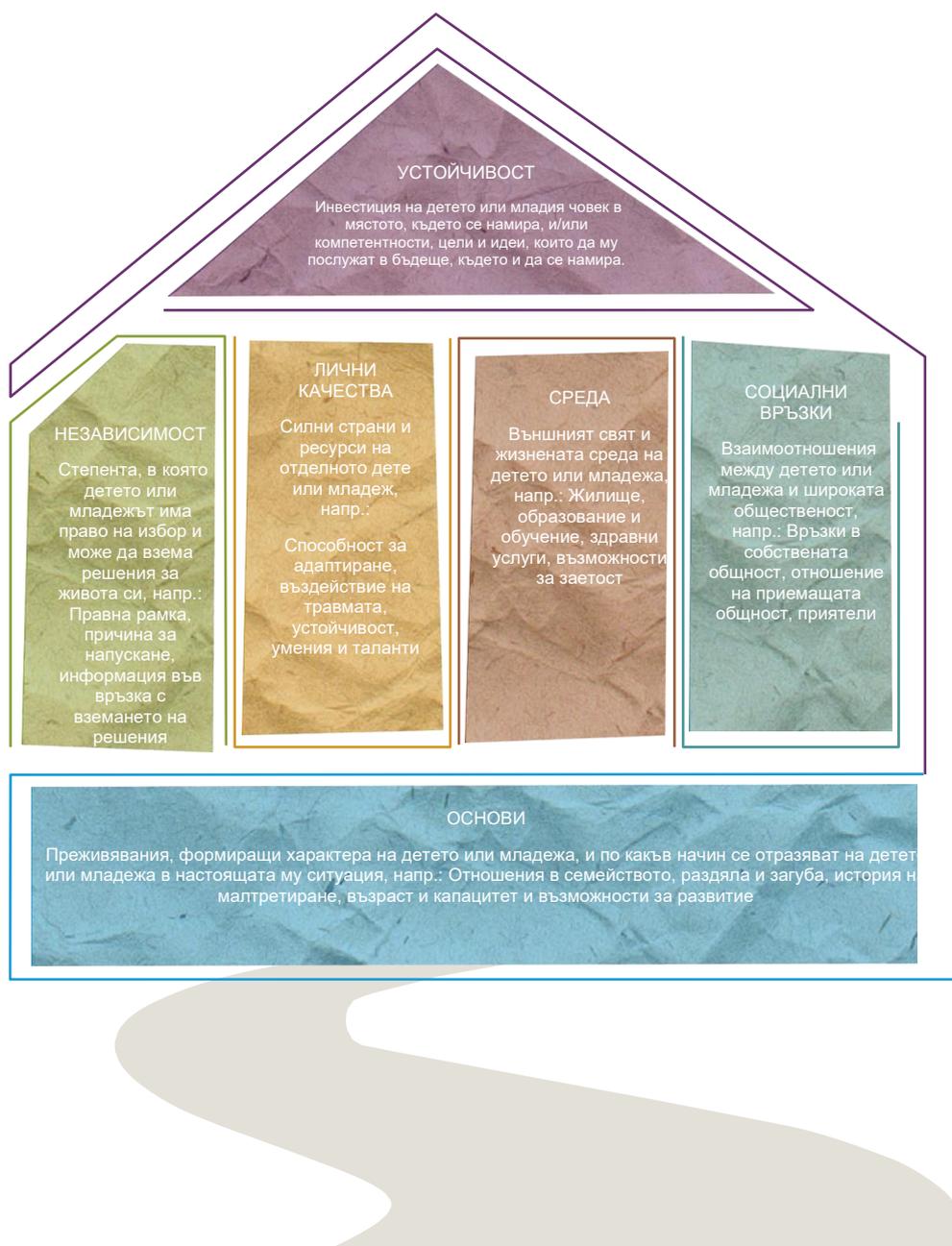

Благодарности

1. Обхват на инструментариума
2. Определения
3. Правни рамки и рамки на политиките
4. Ръководни принципи за практиката
5. **Представяне на модела на интеграция в рамките на проекта „Семейство за всяко дете“**
6. Изграждане на измеренията на интеграцията
7. Гласовете на децата и младежите
8. Междусекторни подходи за практиката

Приложение

Фигура 1: Концептуален модел на интеграцията

Благодарности

1. Обхват на инструментариума
2. Определения
3. Правни рамки и рамки на политиките
4. Ръководни принципи за практиката
5. **Представяне на модела на интеграция в рамките на проекта „Семейство за всяко дете“**
6. Изграждане на измеренията на интеграцията
7. Гласовете на децата и младежите
8. Междусекторни подходи за практиката

Приложение

Макар че всички измерения са взаимосвързани, за улеснение всяко от измеренията на модела е разгледано в отделен раздел на инструментариума.

Всеки раздел съдържа:

Ключови действия и съображения за доставчиците на услуги и участниците, отговорни за подпомагане на интеграцията на децата мигранти. Това може да са конкретни действия, които трябва да се предприемат, въпроси, които трябва да се проучат, или други важни фактори, които трябва да се вземат под внимание, като например договорености за партньорство или планиране на дейности и програми.

Текст, разясняващ измерението, неговите основни елементи и защо те са важни съображения при оказване на подкрепа за интеграция. Целта на този текст е да се представят в контекст основните съображения и свързаните с тях практически въпроси.

В текста са включени **връзки** към ресурси, които предоставят допълнителна информация, както и към инструменти и ресурси за практикуващи специалисти. Тъй като целта не е да се възпроизвежда или дублира качествена информация, която е налична другаде, където е възможно, тези ресурси са отбелязани. В други случаи има пропуски в съществуващите знания и практики и има необходимост от нови инструменти или насоки в бъдеще.

Инструментариум за практикуващи специалисти, съдържащ:

- **Напътствия за практикуващите специалисти**, работещи пряко с деца и младежи, които да им послужат в ежедневната им практика.
- **Основни ресурси**, свързани с измерението.
- **Практически примери**, илюстриращи как един или повече въпроси от измерението са приложени в действие.

В идеалния случай при подпомагането на процеса на интеграция на децата и младежите следва да се вземат под внимание всички измерения на модела; в зависимост от предоставяната услуга обаче може само едно или две от измеренията да са конкретен акцент на действията.

Благодарности

1. Обхват на инструментариума
2. Определения
3. Правни рамки и рамки на политиките
4. Ръководни принципи за практиката
5. **Представяне на модела на интеграция в рамките на проекта „Семейство за всяко дете“**
6. Изграждане на измеренията на интеграцията
7. Гласовете на децата и младежите
8. Междусекторни подходи за практиката

Приложение

Независимо от разглежданото измерение е важно да се обърне внимание на два конкретни въпроса, които следва да са в основата на всички действия в съответствие с основните принципи (съдържащи се в раздел 2).

1. **Акцентът следва да бъде върху нуждите на децата и младежите, а не върху предоставянето на услуги.** Най-често услугите са основани на организации, а потребностите на това, от което се нуждаят децата и младежите. Оценките на детето или младежа и последващото планиране на грижите/предоставянето на услугите следва да се основават на потребностите. Освен че е по-подходящо за посрещане на потребностите на децата и младежите, работата на базата на подход, основан на потребностите, дава възможност за по-креативно определяне на начините за посрещане на потребностите. Това може да помогне за включването на други сектори и членове на общността и групи, на които традиционно не се гледа като на доставчици на услуги.
2. В модела на интеграция не се определят срокове за интеграция, а по-скоро се поставя **акцент върху подходите и готовността на системите и доставчиците на услуги във всички възможни етапи от пътуването на едно дете.** Независимо от това, разбира се, ще има конкретни дейности, които ще се извършват в рамките на общите срокове - например при пристигане и приемане, посрещането на основни потребности, регистрацията и правните документи, здравните грижи или планирането на бъдещи услуги, преди детето да „достигне възрастта за напускане на социалните институции“. Значението на осигуряването на закрила и насърчаването на развитието и благосъстоянието следва да бъде съсредоточено както в краткосрочен, така и в дългосрочен план, независимо от възможното последващо придвижване.

Благодарности

1. Обхват на инструментариума

2. Определения

3. Правни рамки и рамки на политиките

4. Ръководни принципи за практиката

5. Представяне на модела на интеграция в рамките на проекта „Семейство за всяко дете“

6. Изграждане на измеренията на интеграцията

7. Гласовете на децата и младежите

8. Междусекторни подходи за практиката

Приложение

6. Изграждане на измеренията на интеграцията

> ИЗМЕРЕНИЕ 1: ОСНОВИ

Преживявания, формиращи характера на детето или младежа, и по какъв начин се отразяват на детето или младежа в настоящата му ситуация.

> ИЗМЕРЕНИЕ 2: НЕЗАВИСИМОСТ

Степента, в която детето или младежът има право на избор и може да взема решения за живота си.

> ИЗМЕРЕНИЕ 3: ЛИЧНИ КАЧЕСТВА

Силните страни и ресурсите на отделното дете или младеж.

> ИЗМЕРЕНИЕ 4: СРЕДА

Външният свят и жизнената среда на детето или младежа.

> ИЗМЕРЕНИЕ 5: СОЦИАЛНИ ВРЪЗКИ

Взаимоотношенията между детето или младежа и широката общественост.

> ИЗМЕРЕНИЕ 6: УСТОЙЧИВОСТ

Инвестиция на детето или младия човек в мястото, където се намира, и/или компетентности, цели и идеи, които да му послужат в бъдеще, където и да се намира.

Благодарности

1. Обхват на инструментариума
2. Определения
3. Правни рамки и рамки на политиките
4. Ръководни принципи за практиката
5. Представяне на модела на интеграция в рамките на проекта „Семейство за всяко дете“
6. Изграждане на измеренията на интеграцията
7. Гласовете на децата и младежите
8. Междусекторни подходи за практиката

Приложение

> ИЗМЕРЕНИЕ 1:
ОСНОВИ

> ИЗМЕРЕНИЕ 2:
НЕЗАВИСИМОСТ

> ИЗМЕРЕНИЕ 3: ЛИЧНИ
КАЧЕСТВА

> ИЗМЕРЕНИЕ 4:
СРЕДА

> ИЗМЕРЕНИЕ 5: СОЦИАЛНИ
ВРЪЗКИ

> ИЗМЕРЕНИЕ 6:
УСТОЙЧИВОСТ

ИЗМЕРЕНИЕ 1: ОСНОВИ

Преживявания, формиращи характера на детето или младежа, и по какъв начин се отразяват на детето или младежа в настоящата му ситуация.

Ключови действия и съображения за доставчиците на услуги

- Да осигурят набор от услуги на мястото на приемане и след непосредственото пристигане. Наред с основните потребности и предоставянето на жилище/ грижи, те следва да включват и услуги в областта на здравеопазването, образованието, почивката и психосоциалната подкрепа, включително специализирани услуги в областта на психичното здраве.
- Предоставяните услуги трябва да са съобразени с възрастта и развитието, като детето или младежа следва да може да получи достъп до основните услуги, като например образование, възможно най-скоро, включително езикова подкрепа.
- Индивидуалните преценки трябва да бъдат цялостни и да се фокусират върху всички измерения на благосъстоянието. Доколкото е възможно, преценките следва да се споделят, за да се предотврати повторното им извършване. За целта може да е необходимо информацията да се сподели и да се изготвят протоколи за съвместна работа.
- При преценките следва да се вземат под внимание преживяванията, формиращи характера на детето или младежа, и миграционният му път, както и въздействието, което това е оказало върху него.
- Персоналът и доброволците следва да преминат специализирано обучение за подкрепа на децата и младежите. То следва да включва идентифициране и подкрепа на тези от тях, които страдат от емоционални и психологически проблеми, или на тези от тях, които може да са преживели травма.
- Културното посредничество и ориентиране на децата и младежите в новата среда е от съществено значение. Информацията следва да бъде преведена на майчиния им език.
- Въздействието на семейството следва да се вземе под внимание и услугите следва да предоставят съответната подкрепа на семействата. Това включва улесняване на контакта между децата и младежите и членовете на семействата им, от които са отделени.
- ако детето или младежът желае това.
- Агенциите и доставчиците на услуги трябва да се координират, за да спомогнат за безпрепятственото планиране на грижите и прехода от „незабавна подкрепа“ към подходящи „дългосрочни“ грижи.
- Когато е възможно и безопасно, и със съгласието на детето или младежа, следва да се установят връзки с агенции и доставчици на услуги в държавите, в които детето или младежът е пребивавало/
- през които е преминало, за да се гарантира, че произходът и ситуацията на децата е разбрана в цялост.
- Може да е необходимо застъпничество, за да се осигури предоставянето на подходящи услуги. Това може да включва сътрудничество с други агенции и доставчици на услуги с цел застъпничество за конкретни услуги за децата и младежите, както и с цел преразглеждане на политики, нормативни рамки и наличието на финансиране.

Благодарности

1. Обхват на инструментариума
2. Определения
3. Правни рамки и рамки на политиките
4. Ръководни принципи за практиката
5. Представяне на модела на интеграция в рамките на проекта „Семейство за всяко дете“
6. **Изграждане на измеренията на интеграцията**
7. Гласовете на децата и младежите
8. Междусекторни подходи за практиката

Приложение

Тъй като службите влизат в контакт с деца мигранти в даден момент след пристигането им в нова държава, е лесно да се предположи, че именно тогава започва процесът на интеграция. Потребностите на детето от подкрепа обаче са силно повлияни от: (i) преживяванията, формиращи характера му; (ii) това, което му се е случило, за да го накара да напусне собствената си (или предишната си) страна; и (iii) преживяванията му по пътя към новата държава. Това също е свързано с [възрастта и развитието](#) и с това дали детето или младежът е пътувало само или с други хора.

Трябва да се изяснят причините и обстоятелствата за мигрирането в нова държава, тъй като те ще окажат пряко влияние върху интеграцията. Например дете или младеж, който е бил принуден да напусне страната си вследствие на конфликт или война, вероятно ще има травматични спомени, които могат да доведат до дългосрочни [проблеми с психичното здраве](#), включително депресия и посттравматично стресово разстройство (ПТСР). Едно принудително изселване може също така да повлияе на желанието на детето или младежа да сътрудничи, както и на степента му на ангажираност да живее в нова държава, а оттам и на реакцията му към службите. И обратно, едно преместване, продиктувано от желание за по-добър живот, може да доведе до по-положителни чувства към новата държава и по-лесно адаптиране към нея. Когато децата и младежите са изпратени в чужбина от родителите си, за да работят, и от тях се очаква да изпращат пари на семействата си, това може да доведе до допълнителен стрес за децата.

Качеството на важните за детето взаимоотношения определя начина, по който то възприема света и е способно да развие пълния си потенциал.

Привързаността към едно и също полагащо грижи лице е от решаващо значение в ранните детски години, но остава значима през цялото детство и юношество, и детето или младежът пренася преживяванията си от отношенията със семейството си, независимо дали детето се премества със семейството си, семейството остава в държавата си на произход или членовете на семейството са загинали. Нарушените връзки, дължащи се на отделяне от и загубата на членове на семейството или неспособността на полагащото грижи лице да посрещне потребностите на детето, може да окаже изключително въздействие върху благосъстоянието на детето в момента, както и върху начина, по който детето или младежът създава взаимоотношения в бъдеще.

Ако **основните потребности не са били посрещани** преди заминаването, както и по време на пътуването – например, ако детето е пропуснало училищно образование, възможности за игра, здравни и стоматологични грижи – детето може не само да има сериозни здравословни проблеми или увреждания, но и когнитивното, физическото, емоционалното и социалното му развитие да е под очакваното за неговата възраст при нормални обстоятелства.

Благодарности

1. Обхват на инструментариума
2. Определения
3. Правни рамки и рамки на политиките
4. Ръководни принципи за практиката
5. Представяне на модела на интеграция в рамките на проекта „Семейство за всяко дете“
6. **Изграждане на измеренията на интеграцията**
7. Гласовете на децата и младежите
8. Междусекторни подходи за практиката

Приложение

За сравнение, децата и младежите, на които се е наложило да поемат огромна отговорност в ранна възраст, например като работят, за да издържат семейството си, или като пътуват сами, може да изглеждат много по-зрели, отколкото са в емоционално отношение, и да не позволят на ново полагащо грижи лице, като например приемен родител, да поеме обратно част от отговорността. Съпротивата срещу подкрепата може да бъде подсилена от културни фактори и да предизвика напрежение не само в отношенията с полагащите грижи лица, но и със законите и процесите в новата държава. Например, когато не им е позволено да работят, когато придвижването им е по-ограничено или когато разбирането им за [ролите на половете](#) и други **социални норми** е поставено под въпрос.

И на последно място, **преживяното насилие, експлоатация и лишаване от грижи**, било то в държавата му на произход или по време на самото мигриране, може да окаже въздействие върху развитието и преживяванията на детето или младежа в новата държава, а оттам и върху процеса на неговата интеграция. Децата и младежите, които са станали жертва на трафик или са влезли незаконно/неофициално в дадена държава, може да са по-малко склонни да потърсят помощ или да се доверят на службите след пристигането си в новата държава. Възможно е също така да са били предупредени от лицата, които са участвали в улесняването на транспортирането им, да избягват полицията и други власти, за да не бъдат задържани или върнати.

Благодарности

1. Обхват на инструментариума

2. Определения

3. Правни рамки и рамки на политиките

4. Ръководни принципи за практиката

5. Представяне на модела на интеграция в рамките на проекта „Семейство за всяко дете“

6. Изграждане на измеренията на интеграцията

7. Гласовете на децата и младежите

8. Междусекторни подходи за практиката

Приложение

Набор от инструменти за практикуващи специалисти

Напътствия за практикуващите специалисти

- Децата и младежите следва да бъдат „посрещнати където се намират“¹¹, а не да бъдат принуждавани да обсъждат въпроси, за които им е неудобно да говорят.
- За децата и младежите е важно да могат да общуват на собствения си език. Когато задавате въпроси на децата и младежите, винаги трябва да им разяснявате мотивите за тях, за да могат да вземат информирано решение дали да отговорят.
- Опитайте се да определите едно лице (например наставник или настойник), което да придружава детето по време на процеса на интеграция и с което то да установи връзка. Това трябва да се направи възможно най-скоро.
- Винаги проучвайте как може да се установи и поддържа контакт с членовете на семейството и други важни хора в живота на детето или младежа.
- Когато извършвате преценки, не забравяйте да се фокусирате върху потребностите, а не върху необходимите услуги. По този начин плановете ще могат да отговорят точно на нуждите на децата.
- Изгответе житейска карта и/или генограма или екокарта заедно с детето или младежа, за да можете да разберете в пълна степен неговия опит, семейни обстоятелства и мрежи.
- Уверете се, че индивидуалният план на детето или младежа документира и се основава на преживяванията, формиращи характера му, и на неговата мрежа, като се отчитат както краткосрочните, така и дългосрочните му потребности.
- Следете за признаци на травма, както и за признаци и симптоми на предполагаемо малтретиране. Детето или младежът може да не сподели такива проблеми, но те може да се проявят в определено поведение. Възможно е да са необходими специализирани услуги, за да се осигури подходяща подкрепа на детето или младежа.
- Не забравяйте, че децата и младежите от една и съща националност, култура или вяра може да имат сходни преживявания, но това не означава, че те са еднакви. По-добре е да приемете позицията „не знам“, отколкото да правите предположения.

Ресурси:

- [Lives across cultures: Cross cultural human development](#) Pearson New International Edition. Gardiner, W. and Kosmitzki, C. (2013 г.)
- [Children on the move: A guide to working with unaccompanied children in Europe](#) European Guardianship Network (2021)
- [Welcome to Germany. A guide for unaccompanied minors](#) Bundesfachverband unbegleitete minderjährige Flüchtlinge e.V (2016)
- [Practical guide on the best interests of the child in asylum](#) European Asylum Support Office (2019 г.)
- [Life maps](#) Leeds Social Services UK (няма дата)
- [Guide to using ecomaps and genograms](#) (няма дата)

¹¹ Започнете от позицията на детето или младежа, като се опитате да опознаете и развиете силните му страни.

Благодарности

1. Обхват на инструментариума
2. Определения
3. Правни рамки и рамки на политиките
4. Ръководни принципи за практиката
5. Представяне на модела на интеграция в рамките на проекта „Семейство за всяко дете“
6. **Изграждане на измеренията на интеграцията**
7. Гласовете на децата и младежите
8. Междусекторни подходи за практиката

Приложение

Контролен списък при приемане/пристигане

Незабавна подкрепа:

- Спешни медицински грижи
- Осигуряване на подходящо облекло и помещения за измиване
- Храна
- Интервю – денонощен служител по закрила на детето за оценка на непосредствените потребности от безопасност и организиране на подходящо спешно настаняване/безопасно място
- Осигуряване на помощ за връзка с роднини (телефон/електронна поща и др.), за да им бъде съобщено, че детето е в безопасност.
- Първоначална регистрация за предоставяне на убежище
- Информация за последващите стъпки, предоставена на съответния език/формат, с възможност за задаване на въпроси
- Осигуряване на подкрепа и помещения за изповядване на религия (напр. място за молитва), ако е необходимо.

Краткосрочна подкрепа (24–72 часа):

- Определяне на социален работник, който може да изпълнява ролята на звено за контакт за детето или младежа и да координира услугите и подкрепата
- Определяне на независим настойник, който може да помогне за преценката на висшия интерес
- Записване в лечебни заведения за по-дългосрочна оценка на здравните потребности
- Регистрация за образование и обучение, включително за наваксване
- Осигуряване на достъп до помещения за упражняване на религиозни практики
- Интервю с детето или младежа, за да се пристъпи към идентифициране на потребностите в дългосрочен план и да се набележат всички негови роднини/полагащи грижа лица, с които детето би могло да се събере/да му се окаже помощ да се свърже.
- Определяне на най-подходящата среда, в която да живее детето
- Оценка на специални потребности (увреждания и др.)
- Интервю с детето или младежа с цел установяване на желанията и чувствата му и предоставяне на допълнителна информация за наличните възможности и задължителните процедури
- Пристъпване към преценката на висшия интерес, за да се определят плановете за грижи, които отговарят на установените нужди.

Благодарности

1. Обхват на инструментариума

2. Определения

3. Правни рамки и рамки на политиките

4. Ръководни принципи за практиката

5. Представяне на модела на интеграция в рамките на проекта „Семейство за всяко дете“

6. Изграждане на измеренията на интеграцията

7. Гласовете на децата и младежите

8. Междусекторни подходи за практиката

Приложение

> ИЗМЕРЕНИЕ ОСНОВИ

1:

> ИЗМЕРЕНИЕ 2: НЕЗАВИСИМОСТ

> ИЗМЕРЕНИЕ 3: ЛИЧНИ КАЧЕСТВА

> ИЗМЕРЕНИЕ СРЕДА

4:

> ИЗМЕРЕНИЕ 5: СОЦИАЛНИ ВРЪЗКИ

> ИЗМЕРЕНИЕ 6: УСТОЙЧИВОСТ

ИЗМЕРЕНИЕ 2: НЕЗАВИСИМОСТ

Степента, в която детето или младежът има право на избор и може да взема решения за живота си.

Ключови действия и съображения за доставчиците на услуги

- Насочете услугите така, че да осигурите максимален контрол и избор на децата. Въпреки че изборът ще бъде ограничен от политиките и правните рамки, засилването на процесите на участие на децата в проектирането, управлението и оценката на услугите може да предостави повече възможности на децата да имат чувство за контрол и независимост.
- Предоставете точна и изчерпателна информация на съответните езици по начин, който е съобразен с развитието на детето.
- Разработете или свържете с [наставничество](#) и [подкрепа от връстници](#) програми за овластяване и повишаване на устойчивостта на детето или младежа.
- Използвайте услугите ба културни посредници при разработването и разясняването на информацията, за да подобрите предаването и разбирането на основната информация.
- Уверете се, че персоналът и доброволците посещават редовни обучения, за да развият уменията си за подкрепа на децата и младежите и да поддържат актуални познания за правните рамки и рамките на политиките.
- Уверете се, че децата и младежите разполагат с достъп до подходящи независими правни консултации, за да се ориентират в процесите на предоставяне на убежище, статут на бежанец и друг правен статут.

Независимост – чувството за самостоятелност и способността да имаш известен контрол над аспекти от своя живот - е от жизненоважно значение за благосъстоянието и устойчивостта на детето или младежа. Установено е, че децата и младежите, които са устойчиви (могат да оцелеят и дори да проспират в трудни условия и да преодолеят трудностите), притежават специфични личностни качества, включително положителна самооценка за себе си и вяра в способността си да променят собствения си живот.

Реалността за децата мигранти е, че въпреки привидното им поведение, много от тях нямат контрол над своя живот. Решенията за първоначално придвижване често се вземат от родителите на децата и младежите, и макар и в някои случаи по-големите деца и младежи да вземат решението, техният избор за това къде да мигрират обикновено е ограничен до местата, където имат мрежи или роднини, или където смятат, че ще намерят по-добри възможности. Ако в процеса е замесена трета страна, например трафикант или контрабандист на хора, вероятността за контрол е още по-малка. В тези случаи децата и младежите може да бъдат лишени от всякаква подкрепа, дори от образование и здравни грижи, и евентуално да бъдат принудени да работят (незаконно), докато изплатят дълговете си. Те са изложени на висок риск от експлоатация.

Благодарности

1. Обхват на инструментариума

2. Определения

3. Правни рамки и рамки на политиките

4. Ръководни принципи за практиката

5. Представяне на модела на интеграция в рамките на проекта „Семейство за всяко дете“

6. Изграждане на измеренията на интеграцията

7. Гласовете на децата и младежите

8. Междусекторни подходи за практиката

Приложение

Обемът и качеството на **информацията и подкрепата**, които детето или младежът (и неговото семейство) получават във връзка със ситуацията в новата държава, оказват съществено влияние върху способността на детето или младежа да взема информирани решения.

Когато детето или младежът пътува нелегално, за да търси убежище в нова държава, е малко вероятно информацията да е официално достъпна. В резултат на това често се разчита на неофициална информация от други лица, които вече са се установили в държавата, като тази информация може да е откъслечна или непотвърдена.

Представата за това какъв може да бъде животът в новата държава може да се формира въз основа на невярна информация, получена от медиите или други източници. Например децата и младежите и техните семейства може да вярват, че детето или младежът ще разполага с пари и/или ще може да работи, или може да очакват среда на живот, различна от реалността, в която детето или младежът ще се счита за дете с ограничен избор по отношение на дейностите и придвижването си.

Решения, като например мястото и обстановката, в която детето или младежът ще живее, както и услугите и подкрепата, които ще получи, често се вземат и могат да бъдат променяни от властите и доставчиците на услуги. Службите са ограничени от липсата на финансиране и правна и политическа рамка, която може да е по-скоро насочена към въпросите на имиграционния/миграционния контрол, отколкото към грижата за децата. Дори в случаите, в които рамките са цялостни и насочени към грижата за децата и младежите и тяхното благосъстояние, невъзможността да се предвиди точно броят на пристигащите деца и семейства може да означава, че дори и да са налице такива служби, на практика те може да не са на разположение.

От съществено значение е доставчиците на услуги да предоставят на децата и младежите точна информация и възможности за избор, които да им позволят да упражняват контрол над своя живот. Това може да стане на малки, но кумулативни стъпки, като например повишаване на степента на участие на децата и младежите в управлението на програмите и решенията във връзка с тях, включително предпочитаните дейности, планирането и приготвянето на храна и механизмите за взаимопомощ. Това не може да замести реалния избор на децата и младежите по отношение на важните решения, които засягат живота им, но може да помогне да се противодейства на някои от неблагоприятните последици, като им се гарантира, че тяхното мнение е важно и че те могат да променят нещата.

Благодарности

1. Обхват на инструментариума
2. Определения
3. Правни рамки и рамки на политиките
4. Ръководни принципи за практиката
5. Представяне на модела на интеграция в рамките на проекта „Семейство за всяко дете“
6. Изграждане на измеренията на интеграцията
7. Гласовете на децата и младежите
8. Междусекторни подходи за практиката

Приложение

Когато детето или младежът е вярващ, това може да му осигури чувство на утеха, смисъл и контрол.

Основно опасение за всички деца и младежи, които се намират в нова държава, е правното основание за тяхното пребиваване и какво означава това по отношение на бъдещите им планове. На лицата под 18-годишна възраст може да бъде дадено разрешение да останат до навършване на пълнолетие, след което могат да бъдат взети допълнителни решения относно дългосрочния им статут. Процесът на вземане на решения във връзка с молбите за убежище или статута на пребиваване често отнема време – понякога години. За децата и младежите е трудно да се посветят на новата среда, ако бъдещето им е несигурно, а системата е объркваща.

Предоставянето на децата и младежите на независими и точни съвети и информация, съобразени с интересите им, по въпроси като имиграция или последващо придвижване, е от решаващо значение, за да могат да разберат правата си и да се ориентират в различните системи, с които ще се облъскат.

Услугите, включващи **независими правни консултации и настойничество**, могат да бъдат от решаващо значение за предоставянето на такава информация и подкрепа. В случаите на непридружени или отделени от семействата си деца се приема, че са необходими **ефективни структури за настойничество**, за да се защитят техните права и интереси.

Както едно пътуване до нова държава може да е основано на несигурност и липса на точна информация, по същия начин могат да се вземат и решенията за последващо придвижване към друга държава (с цел преселване или събиране с членове на семейството) или връщане в държавата на произход. Децата и младежите може да не са живели в държавата си на произход от дълго време и ситуацията, която помнят, може да се е променила. Както по отношение на преместването, така и по отношение на завръщането, е необходимо да има точна и достъпна информация за децата и младежите относно наличната помощ и съществуващите мрежи, ясна преценка на потребностите на децата и младежите при преместване/завръщане и план за това как ще бъдат посрещнати тези потребности.

Благодарности

1. Обхват на инструментариума

2. Определения

3. Правни рамки и рамки на политиките

4. Ръководни принципи за практиката

5. Представяне на модела на интеграция в рамките на проекта „Семейство за всяко дете“

6. Изграждане на измеренията на интеграцията

7. Гласовете на децата и младежите

8. Междусекторни подходи за практиката

Приложение

Набор от инструменти за практикуващи специалисти

Напътствия за практикуващите специалисти

- Уверете се, че децата и младежите разбират правата си и всички процеси от самото начало, така че винаги да са наясно какво предстои да се случи.
- Информацията трябва да се предоставя по достъпен и съобразен с интересите на децата начин, както и на съответните езици.
- Провеждайте редовни разговори с децата и младежите, така че те да бъдат информирани за всяка стъпка и да не се чудят какво се случва. Разбирането на случващото се може да помогне на децата и младежите да се чувстват под по-голям контрол, дори и ако все още чакат вземането на решения.
- Използвайте ориентирани към децата процеси на планиране с тяхно участие, за да се подготвите за евентуална промяна на мястото на пребиваване.
- Помислете над предоставянето на дневник на детето или младежа, за да може да се консултира с него, когато има съмнения.
- Дори в среда, в която децата и младежите имат ограничен контрол и независимост, изборът все пак е възможен и трябва да бъде осигурен, дори и само в малка, но значима степен, като например избора на дрехи или храна и възможностите за изповядване на религия.
- Насърчавайте по-големите деца и младежи да помагат на останалите. Това може да става чрез механизми за подкрепа от връстници и наставничество, които могат да повишат самочувствието и чувството за овластяване.

Ресурси

- [Как да предаваме на децата мигранти информация, съобразена с интересите им. Наръчник за професионалисти, работещи на първа линия](#), Съвет на Европа (2018 г.)
- [Работа в партньорство с децата в движение: Стратегии и инструменти за пълноценно участие](#) Международен институт за права на детето и развитие в партньорство с Destination Unknown (2022 г.)
- [Достъп до правосъдие за деца мигранти. Учебни материали за достъпа до правосъдие на деца мигранти](#) Международна комисия на юристите (2021 г.)
- [Инструментариум за настойничество](#) ProGuard. Онлайн инструментариум
- [Системи за настойничество за непридружени деца в Европейския съюз](#) FRA (2022 г.)
- [Пътищата към приобщаване. Обучение за наставници от общността: Комуникационни, межкултурни и социални умения](#), Международна организация по миграция (2021 г.)
- [„Твоите права са винаги с теб“: Наръчник за разказвачество и приложни изкуства](#), METAdrasi (2023 г.)

Благодарности

1. Обхват на инструментариума
2. Определения
3. Правни рамки и рамки на политиките
4. Ръководни принципи за практиката
5. Представяне на модела на интеграция в рамките на проекта „Семейство за всяко дете“
6. **Изграждане на измеренията на интеграцията**
7. Гласовете на децата и младежите
8. Междусекторни подходи за практиката

Приложение

Набор от инструменти за практикуващи специалисти (продължение)

Примери за практическо приложение:

Предоставяне на информация

- Доставчиците на услуги улесняват приобщаването и информираното участие на децата в процеса на вземане на решения и преодоляват пречките пред участието, като създават пространства и процеси, в които децата могат да вземат участие. Това се постига чрез разработване и промяна на плановете за грижи и развитие, използване на интерактивни инструменти за планиране, ориентирани към децата, и предоставяне на навременна и актуална информация в достъпни и съобразени с децата формати.
- Кратки влогове, създадени от бивши бежанци и публикувани в YouTube, TikTok и други платформи на социални мрежи на езика на непридружените деца.
- Съобразени с интересите на децата книжки за деца бежанци на различни теми, с цитати и съвети на деца бежанци (Jugendliche ohne Grenzen, 2017 г.).
- Цифрови платформи, до които децата и младежите имат достъп, за да търсят информация, да задават въпроси и да се свързват с други хора. Те са различни в отделните държави. Например в Италия Refugee Info предоставя номера си в WhatsApp, страница във Facebook и връзка към онлайн информационната услуга на ВКБООН.

Пример за практическо приложение:

Културно посредничество и независими консултации

Правната обстановка често е изключително сложна и трудна за разбиране от децата и младежите. На практика те често са зависими от съветите и още по-важно – от решенията, които техните настойници и попечители вземат. [Културните посредници](#) и независимите консултации им дават информация за техните права и възможности и ги овластяват да изразят интересите си.

Не трябва да се забравя, че в някои случаи самите межкултурни посредници са мигранти. Макар и да могат да играят ролята на мост между новопристигащите и по-установените групи, тези медиатори невинаги могат да предоставят професионални услуги, ако не са надлежно обучени. Освен това ролята им може да бъде ограничена до това да бъдат използвани единствено като преводачи.

Благодарности

1. Обхват на инструментариума

2. Определения

3. Правни рамки и рамки на политиките

4. Ръководни принципи за практиката

5. Представяне на модела на интеграция в рамките на проекта „Семейство за всяко дете“

6. Изграждане на измеренията на интеграцията

7. Гласовете на децата и младежите

8. Междусекторни подходи за практиката

Приложение

ИЗМЕРЕНИЕ 3: ЛИЧНИ КАЧЕСТВА

Силните страни и ресурсите на отделното дете или младеж.

Ключови действия и съображения за доставчиците на услуги

- Координирайте действията си с други агенции и доставчици на услуги, за да гарантирате, че децата и младежите разполагат с разнообразни възможности за учене, образование, обучение и почивка, които са съобразени с тяхното развитие и възраст.
- Въведете планиран и ориентиран към целите подход за всички предлагани услуги и дейности.
- Възприемете основан на силните страни подход при всяко планиране с деца и младежи.
- Включете насърчаването на позитивната идентичност във всички дейности и разработете специални програми с акцент върху маргинализираните деца и младежи или си партнирайте с/насочвайте към други специализирани програми (например за ЛГБТК+, хора с увреждания и др.).
- Насърчавайте ученето, развлекателните дейности и възможностите, чрез които децата и младежите могат да развиват своите житейски и социални умения и да бъдат овластени, включително програми за обучение/подкрепа от връстници и възможности за пълноценно участие.
- Осигурете продължаващо обучение, изграждане на капацитет, надзор и достъп до подкрепа за психичното здраве на персонала и доброволците, за да им дадете възможност да подпомагат ефективно децата и младежите, включително тези, които може да страдат от ефектите на загуба и травма.
- Погрижете се децата и младежите да имат достъп до услуги, включително психологически, които да им помогнат да преодолеят последиците от различни травми, включително загуба и отделяне от семейството.

Личните качества на децата и младежите и начинът, по който се укрепват от и взаимодействат с другите измерения на модела на интеграция, може би имат най-силно въздействие върху интеграцията на децата и младежите. В ситуации, в които услугите са ограничени или недостъпни поради правен статут или местоположение, доставчиците на услуги често могат да оказат най-ефективна подкрепа на развиващите се способности на децата и младежите, например като им предоставят неформално образование и обучение, безопасни пространства и житейски умения. Осведомеността, разбирането и познаването на новите социални и културни норми, включително по отношение на секса и взаимоотношенията, са от жизненоважно значение, тъй като те често се различават значително в сравнение с опита на децата и младежите отпреди миграцията.

Благодарности

1. Обхват на инструментариума

2. Определения

3. Правни рамки и рамки на политиките

4. Ръководни принципи за практиката

5. Представяне на модела на интеграция в рамките на проекта „Семейство за всяко дете“

6. Изграждане на измеренията на интеграцията

7. Гласовете на децата и младежите

8. Междусекторни подходи за практиката

Приложение

Личните качества са дълбоко залегнали в предходния опит на едно дете или младеж, както и в начина, по който услугите биват предоставяни и се развиват във времето. Например способността на детето да взема решения (независимост) и да се справя с предизвикателствата е свързана със средата, в която се обучава и получава грижи. По същия начин чувството за идентичност и увереност на детето се влияе от неговите социални връзки. Децата и младежите трябва да получат възможност да създават свои собствени връзки и да бъдат насърчавани да създават връзки извън обичайните си социални кръгове.

Услугите и подкрепата следва винаги да са насочени към развиване и надграждане на характерни черти, които допринасят за **устойчивостта**, включително чувството за контрол и способността на детето да постигне промяна.

Способността да промениш живота си и да имаш самочувствие е силно свързана с **устойчивостта**. Характерни черти на устойчивите деца и младежи са добрите взаимоотношения с техните връстници и възрастни, гъвкавостта (по отношение на способността да разбират и да се адаптират към нови ситуации и да се справят с трудности) и способността да осъществяват достъп до редица услуги, включително образование и обучение. Духовността, позитивизмът и оптимизмът за бъдещето също могат да допринесат за устойчивостта.

Не бива да се пренебрегва въздействието на травмата, преживяна от момчетата и момичетата преди напускането на държавата им на произход, по време на пътуването и след пристигането им. При някои деца и младежи тази травма отшумява от само себе си в процеса на установяване, докато при други е необходима професионална психиатрична помощ. Важно е обаче да не се гледа на всички деца и младежи като на безпомощни жертви, тъй като това може да омаловажи техните силни страни и таланти. Наистина независимостта на децата и младежите и способността им да пътуват донякъде могат да подпомогнат тяхната устойчивост, като им дадат усещане за постижение и междуременно да им помогнат да придобият умения.

Личните качества също така са свързани с положителна самооценка и самочувствие. Това е важно съображение във връзка с проблемите на идентичността, на които може да се гледа като на „по-маловажни“ или табу, като например пола, сексуалността и уврежданията.

Благодарности

1. Обхват на инструментариума
2. Определения
3. Правни рамки и рамки на политиките
4. Ръководни принципи за практиката
5. Представяне на модела на интеграция в рамките на проекта „Семейство за всяко дете“
- 6. Изграждане на измеренията на интеграцията**
7. Гласовете на децата и младежите
8. Междусекторни подходи за практиката

Приложение

Набор от инструменти за практикуващи специалисти

Напътствия за практикуващите специалисти

- Работете с оглед на устойчивостта, като подкрепяте идентичността на децата и младежите, тяхната самооценка и способността им за промяна и поемане на контрол над живота си.
- Разяснете и осигурете възможности на децата и младежите да изследват социалните и културните норми в новата държава, включително като им осигурите [образование по въпросите на секса и взаимоотношенията](#).
- Съдействайте на децата и младежите да получат достъп до специализирани услуги за насърчаване на идентичността и благосъстоянието им, като например такива, свързани със сексуалността и уврежданията.
- Уверете се, че в плановете, разработени за децата и младежите, са включени възможности за развиване на техните умения и таланти с оглед на техните интереси и силни страни.

Ресурси

- [Подкрепа за психичното здраве и благосъстояние на младежите, търсещи убежище: Аргумент за основи на доказателства и съобразени с травмата грижи и подкрепа](#), Права на бежанците в Европа (2021 г.)
- [Осигуряване на модули за самостоятелно учене и офлайн модули за обучение](#), Enable (2019 г.), На арабски и английски език за учители и наставници. Основни нагласи, травма, приобщаване и изключване, съвместно овластяване, мотивация, самооценка, самостоятелно регулиране на ученето.
- [Накратко: Поредици „Устойчивост“](#), Харвардски университет (2022 г.), Ресурси на уебсайта, включително видеоклипове за устойчивостта при децата и младежите.
- [Подкрепа от връстници за доброволни настойници за непридружените или отделените от своите семейства деца](#), Документация по пилотната фаза (2019 г.)

Благодарности

1. Обхват на инструментариума
2. Определения
3. Правни рамки и рамки на политиките
4. Ръководни принципи за практиката
5. Представяне на модела на интеграция в рамките на проекта „Семейство за всяко дете“
- 6. Изграждане на измеренията на интеграцията**
7. Гласовете на децата и младежите
8. Междусекторни подходи за практиката

Приложение

Набор от инструменти за практикуващи специалисти (продължение)

Пример за практическо приложение:

Подкрепа за ЛГБТ+

- Queer Refugees Deutschland предоставя съвети и информация на ЛГБТ+ бежанските общности относно процеса на предоставяне на убежище, както и друга важна информация. Може да се получи подкрепа по няколко начина, включително онлайн и по телефона. Налична е печатна информация с QR кодове за достъп до допълнителна информация.

<https://www.queer-refugees.de/wp-content/uploads/2018/10/short-guide-for-lgbti-refugees-in-germany-english.pdf>

Пример за практическо приложение:

Образование по въпросите на секса и взаимоотношенията по темите за секса, тялото и здравето, на различни езици

Децата мигранти често срещат трудности с разбирането на културните различия и социалните норми в новата държава, като това често е в комбинация с липсата на образование по въпросите на секса и взаимоотношенията в държавите им на произход. Шведската организация [RFSU](https://www.rfsu.se) е разработила подход, който съчетава обучението по шведски език със сексуалното образование. Той включва учебна програма по теми като безопасен секс, похот и удоволствие, норми, свързани с пола, насилие, основано на честта, съгласие, възпроизвеждане и права.

То е придружено от поредица от видеоклипове, посветени на 17 теми, свързани със секса, тялото и здравето, които са достъпни на 16 различни езика. <https://www.rfsu.se/upos>

<https://sdgs.un.org/partnerships/providing-sex-education-young-migrants-sweden>

Благодарности

1. Обхват на инструментариума

2. Определения

3. Правни рамки и рамки на политиките

4. Ръководни принципи за практиката

5. Представяне на модела на интеграция в рамките на проекта „Семейство за всяко дете“

6. Изграждане на измеренията на интеграцията

7. Гласовете на децата и младежите

8. Междусекторни подходи за практиката

Приложение

> ИЗМЕРЕНИЕ 1: ОСНОВИ > ИЗМЕРЕНИЕ 2: НЕЗАВИСИМОСТ > ИЗМЕРЕНИЕ 3: ЛИЧНИ КАЧЕСТВА

> ИЗМЕРЕНИЕ 4: СРЕДА > ИЗМЕРЕНИЕ 5: СОЦИАЛНИ ВРЪЗКИ > ИЗМЕРЕНИЕ 6: УСТОЙЧИВОСТ

ИЗМЕРЕНИЕ 4: СРЕДА

Външният свят и жизнената среда на детето или младежа.

Ключови действия и съображения за доставчиците на услуги

- Настоявайте и се застъпвайте за възможно най-бързото завършване на приемния център/мястото на първоначалното настаняване в държавата, за да може децата и младежите да бъдат настанени в заведения за дългосрочно пребиваване/грижи възможно най-скоро.
- Уверете се, че предоставяните грижи са съобразени с възрастта и развитието на децата и младежите и предлагат разнообразен избор, като например независим живот за по-големите деца и младежи и приемна грижа за децата мигранти.
- Подкрепяйте и се застъпвайте за интегрирано образование и достъп до местни спортни клубове и групи за развлекателни дейности, така че децата и младежите да могат веднага да започнат да създават връзки със своята среда и връстници.
- Разработете програми за професионално обучение, които са свързани с местни работодатели.
- Подкрепяйте езиковото обучение и курсовете за наваксване с цел улесняване и допълване на интеграцията в общообразователната система.
- Гарантирайте съображението на достъпа до религиозните общности и възможностите за изповядване на религия.
- Подберете и обучете културни посредници, включително доброволци от общността, които могат да подкрепят интеграцията на децата и да помагат за разбирането на социалните норми.
- Обмислете набирането на доброволци, които да помагат и да провеждат дейности за децата, за да им дадат възможност да развият своите умения, а също така и социалните си мрежи.
- Координирайте действията си с доставчиците на здравни услуги, за да се гарантира, че децата имат достъп до медицински грижи, включително профилактични услуги и подкрепа за психичното здраве, ако е необходимо.

Средата, която може да се разглежда като външния свят на детето или младежа, и възможностите, които се разкриват в резултат на това, оказват влияние както върху развитието на личните им качества, така и върху социалната им свързаност. Например в Италия образованието е задължително до 16-годишна възраст и всички деца имат право на достъп до образование. Училищата обаче не са задължени да осигуряват курсове за наваксване и това означава, че на практика децата и младежите не могат да участват пълноценно в часовете.¹² Въпреки че в Швеция всички деца имат право на образование, то не е задължително за децата, търсеци убежище.¹³

¹² <https://asylumineurope.org/reports/country/italy/reception-conditions/employment-and-education/access-education/>

¹³ <https://asylumineurope.org/reports/country/sweden/reception-conditions/employment-and-education/access-education/>

Благодарности

1. Обхват на инструментариума

2. Определения

3. Правни рамки и рамки на политиките

4. Ръководни принципи за практиката

5. Представяне на модела на интеграция в рамките на проекта „Семейство за всяко дете“

6. Изграждане на измеренията на интеграцията

7. Гласовете на децата и младежите

8. Междусекторни подходи за практиката

Приложение

Пристигане и настаняване

Основният въпрос за всички деца и младежи, пристигащи в нова държава, е тяхното настаняване: къде ще живеят и какви грижи ще получават. В повечето случаи ще има някакъв вид [приемен център](#), в който децата и младежите ще бъдат временно настанени при пристигането си, докато бъдат обработени документите им. Не е задължително приемните центрове да са физически: те може да представляват пространство или място, в което децата и младежите да останат, докато бъдат взети решенията (центровете за задържане на деца и младежи не са подходящи и следва да се потърсят алтернативи, особено за по-малките деца).

Възгледите и чувствата на децата и младежите по отношение на тяхното положение се влияят значително от продължителността на престоя им в приемните центрове и от подкрепата, която получават, както и от информацията, която им се предоставя при пристигането им относно процедурите и последващите стъпки.

Преводаческите услуги трябва да бъдат организирани внимателно и целесъобразно. След пристигането може да се пристъпи към регистрацията и правните процедури, а в някои случаи и към проверка на възрастта. Въпреки че някои от децата и младежите може да изпитат чувство на облекчение, че са стигнали до крайната си дестинация, това най-вероятно ще бъде период на стрес и объркване.

Наличието на специализирани услуги на едно място може да е практично, но при този подход съществува риск от струпване на деца и младежи мигранти, ограничаване на възможностите за смесване и забавяне на интеграцията. И обратно, когато децата и младежите са разпръснати из местата за настаняване без ясен и добре обоснован план, те може да нямат достъп до специфични за техните потребности услуги. Връзките с разширеното семейство или приятелите винаги трябва да се вземат под внимание при определянето на мястото на настаняване, тъй като това ще окаже въздействие върху интеграцията на детето.

По принцип решенията за това къде да бъде настанено дадено дете или младеж следва да се основават на индивидуалните му потребности, но на практика изборът на жилище и грижи може да бъде ограничен поради липса на капацитет в националните системи. Например в идеалния случай детето или младежът трябва да бъде настанено в семейна среда, като например приемна грижа, но подборът и обучението на подходящи приемни родители е предизвикателство и може да доведе до приоритетно настаняване на по-малките деца, докато младежите са оставени в жилища с по-малко подкрепа.

Приемната грижа с подходящо подбрани и обучени приемни родители осигурява на децата среда, в която индивидуалните им потребности често могат да бъдат посрещнати по-лесно.

Благодарности

1. Обхват на инструментариума

2. Определения

3. Правни рамки и рамки на политиките

4. Ръководни принципи за практиката

5. Представяне на модела на интеграция в рамките на проекта „Семейство за всяко дете“

6. Изграждане на измеренията на интеграцията

7. Гласовете на децата и младежите

8. Междусекторни подходи за практиката

Приложение

Освен това настаняването в приемно семейство може да помогне на децата да изградят силни взаимоотношения със значими възрастни и да установят официални и неофициални връзки с по-широки мрежи за подкрепа.

По-големите деца, които са свикнали с известна степен на независимост, обаче може да приемат трудно „родителското възпитание“.

Въпреки че механизмите за независим и подкрепен живот могат да са уместни за по-големите младежи, трябва да има структурирана система, която да гарантира подходяща подкрепа и надзор. Изборът на грижи може също така да е в противоречие с желанията на детето или младежа, например може да иска да живее самостоятелно или с приятели, което може да не е допустимо съгласно националните рамки или да не се счита, че е в негов най-добър интерес.

Трябва да се осигурят подходящи [здравни грижи](#). Това включва осигуряване на профилактични услуги, включително имунизация, дентално лечение и очни прегледи. Липсата на документи не трябва да е пречка за достъпа до здравни услуги. Децата и младежите трябва също така да имат достъп до психологическа подкрепа, а при необходимост и до психиатрично лечение.

Религията играе важна роля в живота на много деца мигранти. Религиозната вяра и практики могат да бъдат както източник на приемственост, така и ключова подкрепа при справянето с трудните обстоятелства, с които се сблъскват много от децата и младежите. Религиозните вярвания на децата мигранти трябва да бъдат разбрани и включени в подкрепата, включително достъпа до религиозни общности и възможностите за изповядване на религията.

Възможности за образование и обучение

Възможностите за образование и обучение трябва да бъдат достатъчно гъвкави, за да отговарят на потребностите и предпочитанията на децата и младежите и да ги подготвят за живота като възрастни. Както и при здравните услуги, липсата на документи не трябва да е пречка за предоставянето на образование и обучение или за достъпа до местни спортни и развлекателни дейности.

Благодарности

1. Обхват на инструментариума

2. Определения

3. Правни рамки и рамки на политиките

4. Ръководни принципи за практиката

5. Представяне на модела на интеграция в рамките на проекта „Семейство за всяко дете“

6. Изграждане на измеренията на интеграцията

7. Гласовете на децата и младежите

8. Междусекторни подходи за практиката

Приложение

В случаите, в които децата и младежите са пропуснали обучението, е наложително да се проведат курсове за наваксване. За младежите над 16-годишна възраст, които имат силно желание да работят, персонализираното професионално обучение може да се окаже по-привлекателно. Тези програми за професионално обучение трябва да са съсредоточени върху перспективни и реалистични сфери на заетост, в които детето или младежът иска и може да се реализира в бъдеще, както в новата държава, така и при преместване или завръщане в държавата си на произход, и в идеалния случай трябва да бъдат придружени от издръжка или основно възнаграждение. Образованието и професионалното обучение трябва да бъдат предоставяни на същото ниво на качество и количество, както за останалите деца. Включването на децата в общообразователната система колкото е възможно по-рано им помага да създадат връзки и спомага за тяхната интеграция. Това трябва да бъде съчетано с допълнителна подкрепа при необходимост; например в началните етапи вероятно ще е необходимо интензивно изучаване на езика.

Важно е да се осигури достатъчно време и внимание на децата, за да им се помогне да обмислят и проучат възможностите, с които разполагат, и с какво биха искали да се занимават в бъдеще. Това вероятно ще бъде разговор, към който трябва да се връщате периодично, тъй като с развитието на уменията на децата и младежите се променят и техните интереси.

Освен това за децата и младежите е важно да могат да продължат да изучават майчиния си език, за да запазят връзката си със своето наследство и идентичност. Това ще бъде от съществено значение и в случай, че детето желае или е принудено да се върне в държавата си на произход в даден момент в бъдеще.

Социална и културна осведоменост

Ориентирането в областта на социалните норми и очаквания е важно, като културните посредници могат да изиграят ценна роля в това да помогнат на децата и младежите да разпознаят поведението и нагласите, които може да са в противоречие с новата държава.

Това може да варира от разбиране на това какво се счита за добро възпитание и социален етикет до по-сложни концепции за пола, сексуалността и взаимоотношенията между половете. Това не бива да се тълкува като опит за „асимилиране“ на децата и младежите в новата култура или отказ от собствената им култура, а като опит да се гарантира, че са подготвени да функционират в по-широката общественост по положителен начин.

Благодарности

1. Обхват на инструментариума

2. Определения

3. Правни рамки и рамки на политиките

4. Ръководни принципи за практиката

5. Представяне на модела на интеграция в рамките на проекта „Семейство за всяко дете“

6. Изграждане на измеренията на интеграцията

7. Гласовете на децата и младежите

8. Междусекторни подходи за практиката

Приложение

Набор от инструменти за практикуващи специалисти

Напътствия за практикуващите специалисти

- Вземайте решенията относно мястото и жилищните условия с оглед на възрастта и развитието на детето или младежа, а не с оглед на неговия миграционен статут.
- Уверете се, че при настаняването на децата и младежите се отчитат достъпът до услуги и поддържането на връзки с разширени семейства, приятели и общности.
- Не забравяйте, че биологичното семейство на детето може да упражнява влияние върху него и то може да е в противоречие със службите за подкрепа. Важно е винаги, когато е възможно, да се стремите да включите семействата в плановете за децата. Това следва да включва участието им във вземането на решения и съобщаването на плановете.
- Работете с децата и младежите за изготвянето на плановете за тяхното образование, които са както подходящи, така и привлекателни и приемливи за тях. Не забравяйте, че много от по-големите деца и младежи може да имат желание да работят и да печелят пари и може да се наложи да им разясните местното законодателство в областта на заетостта.
- Старайте се да разбирате религиозните вярвания и да подкрепяте достъпа до религиозен живот и практики, както в личен план, така и при общуването с други хора.
- Осигурете подходящи здравни грижи за децата и младежите, включително профилактични услуги, като например програми за имунизация и грижи за съществуващи заболявания.

Ресурси

- [Безопасност и достойнство за децата бежанци и мигранти: Препоръки за алтернативи на задържането и подходящи заведения за грижа в Европа](#), МОМ, ВКБООН, УНИЦЕФ (2022 г.)
- [Стандарти за извъндомашна грижа за деца в Европа](#) Quality4Children (2007 г.)
- [Приемната грижа в контекста на исляма](#) Семейство за всяко дете (2019 г.)
- [Преосмисляне на грижите: Подобряване на подкрепата за непридружени деца мигранти, деца, търсещи убежище, и деца бежанци](#), Lumos (2020 г.)
- [Работата в подпомагани независими жилища: Практическо ръководство. Наръчник за персонала, работещ с непридружени деца, настанени в подпомагани независими жилища](#), Nidos, METAdrasi, Fundació Idea, Apostoli, CECL, PLAN и Атински институт за учене през целия живот (2021)
- [Шанс за по-добро бъдеще: Подпомагани независими жилища и закрила на непридружените деца в Гърция](#), Международен комитет по спасяването (2021 г.)
- [Насърчаване на интеграцията на мигрантите и бежанците в образованието и чрез него: Инструментариум](#), Education International (2018 г.)

Благодарности

1. Обхват на инструментариума
2. Определения
3. Правни рамки и рамки на политиките
4. Ръководни принципи за практиката
5. Представяне на модела на интеграция в рамките на проекта „Семейство за всяко дете“
6. Изграждане на измеренията на интеграцията
7. Гласовете на децата и младежите
8. Междусекторни подходи за практиката

Приложение

Набор от инструменти за практикуващи специалисти (продължение)

Пример за практическо приложение:

Координирани грижи и подкрепа в Германия

Грижата и закрилата, както и достъпът до услуги, се осигуряват чрез или под ръководството на националната система за социално подпомагане, а не чрез паралелна система. Участниците на всички равнища полагат усилия за преодоляване на пречките пред достъпа на деца до основните им права на грижи, закрила, образование, здравеопазване и други жизненоважни услуги. Например в Германия за непридружените деца и младежи се грижат социалните служби за младежи. След пристигането си децата и младежите се поставят под временна опека от социалните служби за младежи, а грижите за тях се полагат от социалните служби за деца и младежи. Това ги поставя на равна правна основа с децата и младежите, които не са бежанци и се нуждаят от грижи.

<https://b-umf.de/material/das-asylver-fahren-bei-unbegleiteten-minderjaehri-gen-fluechtlingen/>

Пример за практическо приложение:

Подпомагани независими жилища в Гърция

Проектът „Подпомагани независими жилища за непридружени непълнолетни лица“ на METAdrasi представлява алтернативна инициатива за предоставяне на грижи за непридружени деца на възраст между 16 и 18 години, които са идентифицирани като бежанци или лица, търсещи убежище.

В допълнение към безопасните жилища програмата предлага редица услуги, покриващи основните потребности на децата и младежите (образование, здравеопазване, психосоциално развитие, правна помощ, устен превод и т.н.), както и подходящо ниво на грижи и настойничество. Поставен е акцент върху определянето на цели, повишаването на самочувствието и самосъхранението, развитието на личните интереси и приемането на овластяването.

Целта на тази програма е да се даде възможност на участниците да навлязат безпроблемно в живота и да се интегрират в гръцкото общество. Програмата е под надзора на интердисциплинарен екип, който се състои от социален работник, психолог и други полагащи грижи лица. Този екип предлага психосоциална подкрепа на подрастващите и насърчава постепенната им независимост.

<https://metadrasi.org/en/campaigns/supported-semi-independent-living-for-unaccompanied-minors/>

<https://familyforeverychild.org/wp-content/uploads/2022/09/Briefing-paper-METAdrasi-English.pdf>

Благодарности

1. Обхват на инструментариума

2. Определения

3. Правни рамки и рамки на политиките

4. Ръководни принципи за практиката

5. Представяне на модела на интеграция в рамките на проекта „Семейство за всяко дете“

6. Изграждане на измеренията на интеграцията

7. Гласовете на децата и младежите

8. Междусекторни подходи за практиката

Приложение

> ИЗМЕРЕНИЕ 1:
ОСНОВИ

> ИЗМЕРЕНИЕ 2:
НЕЗАВИСИМОСТ

> ИЗМЕРЕНИЕ 3: ЛИЧНИ
КАЧЕСТВА

> ИЗМЕРЕНИЕ 4: СРЕДА

> ИЗМЕРЕНИЕ 5:
СОЦИАЛНИ ВРЪЗКИ

> ИЗМЕРЕНИЕ 6: УСТОЙЧИВОСТ

ИЗМЕРЕНИЕ 5: СОЦИАЛНИ ВРЪЗКИ

Взаимоотношенията между детето или младежа и широката общественост.

Ключови действия и съображения за доставчиците на услуги

- Координирайте действията си с другите доставчици на услуги, за да се избегне необходимостта от многократно преместване на децата и младежите и да се гарантира, че когато се налага преместване, то ще бъде добре планирано и децата и младежите ще бъдат подготвени.
- Уверете се, че при настаняването на децата се дава приоритет на възможността за запазване на връзките с общността, разширеното семейство и приятелите.
- Създайте програми за наставничество с членове на общността и по-големите деца и младежи, за да помогнете на децата и младежите да запазят връзката със своята идентичност и общности.
- Създайте безопасни места, пунктове за срещи, кафенета и места за посещение, в които може да се получи подкрепа на неформално и социално равнище и в които хората имат възможност да общуват и да установяват контакти.
- Открийте начини за изграждане на връзки между по-широката общност и децата и младежите. Например чрез осигуряване на достъп до масови мероприятия и услуги или чрез насърчаване на по-голямо участие на общността в програмите и дейностите, създадени за деца мигранти (като клубове, дни на културата и културни мероприятия) и спортни прояви с местните общности, както и други дейности, в които участва и местното/съществуващото население.
- Организирайте дейности за укрепване на семейството или програми за подкрепа, насочени към посрещане на потребностите на цялото семейство, а не само на децата и младежите (въпреки че може да продължат да са необходими индивидуални услуги и подкрепа за тях). Това би могло да включва адаптиране на национални програми за укрепване на семейството за семейства на мигранти.
- Включете например приемните родители, работещи с детето, в интервенциите с детето или младежа, за да му осигурите по-цялостна подкрепа.

По време на миграционния процес децата и младежите често губят връзка с хората в държавата си на произход и не могат да се възползват пълноценно от съществуващите връзки, включително със семейството.

Установяването на значими социални контакти в една изцяло нова среда отнема време, но е от жизненоважно значение за закрилата, развитието и благосъстоянието на децата и младежите.

През този период персоналът и доброволците, работещи за агенциите и доставчиците на услуги, играят важна роля в осигуряването на социални контакти и в подпомагането на децата и младежите да създават и разширяват социалните си връзки. Това може да стане чрез начина, по който предоставят услуги, както и чрез целенасочени усилия за подпомагане на изграждането на връзки и мрежи.

Благодарности

1. Обхват на инструментариума
2. Определения
3. Правни рамки и рамки на политиките
4. Ръководни принципи за практиката
5. Представяне на модела на интеграция в рамките на проекта „Семейство за всяко дете“
6. **Изграждане на измеренията на интеграцията**
7. Гласовете на децата и младежите
8. Междусекторни подходи за практиката

Приложение

Децата мигранти могат да установят нови взаимоотношения както по време на пътуването си, така и след като пристигнат в новата си държава. Съществува важен баланс между това да се гарантира, че децата и младежите могат да останат свързани с хората, с които се отъждествяват, като например други деца в движение или хора от собствените им общности или религиозни групи, и същевременно с това да им се осигурят възможности за по-широко общуване и установяване на контакти в новата общност. Способността и възможността за установяване на такива връзки е тясно свързана с местоположението на детето, отношението на приемащата общност (доколко тя е гостоприемна), както и със заведените за грижа и услуги и техния подход.

Съществуващите общности, които споделят културния произход на децата или младежите, независимо дали той се основава на национална, етническа или религиозна принадлежност, могат да създадат усещане за приемственост и познатост, с което да помогнат на детето да остане вкоренено и свързано със собствената си идентичност. Това от своя страна засилва устойчивостта на децата и младежите и им помага да се утвърдят и да намерят себе си в различен контекст. На практическо ниво тези общности могат да помагат на децата и младежите с достъпа до услуги и навигирането в тях, както и да научат повече за социалните и културните норми в новата държава. Ролята на общностните посредници (доброволци или служители, работещи с агенциите и доставчиците на услуги) също може да бъде от ключово значение за насърчаване на социалните връзки на местно равнище посредством ролята им за подпомагане на разбирането и управлението на очакванията.

Винаги, когато е възможно, децата и младежите трябва да бъдат настанявани в близост до хората, с които вече имат връзки, например разширено семейство или приятели на семейството (а когато е безопасно и възможно, на децата и младежите трябва да се оказва съдействие да живеят с тях). Близостта на приятелите също трябва да се вземе предвид при организирането на настаняването. Децата и младежите трябва да се местят възможно най-малко, за да могат да установят и развият връзки и корени.

Връзките на едно дете или младеж в държавата им на произход, в предишни държави, в които са пребивавали, или в държави, до които биха искали да пътуват в бъдеще, също влияят на интеграцията. Силните връзки с роднини в държавата им на произход могат да повлияят значително на решението да останат или да се върнат, тъй като членовете на семейството могат активно да насърчат детето да избере една от двете посоки.

Когато преместването е продиктувано от желанието за търсене на по-добър живот и възможности или когато семействата са участвали в плащането на транспорта, намерението за оставане в новата държава може да се засили. Когато детето има членове на семейството си в други европейски държави, то може да изпитва нужда да се премести при тях.

Благодарности

1. Обхват на инструментариума

2. Определения

3. Правни рамки и рамки на политиките

4. Ръководни принципи за практиката

5. Представяне на модела на интеграция в рамките на проекта „Семейство за всяко дете“

6. Изграждане на измеренията на интеграцията

7. Гласовете на децата и младежите

8. Междусекторни подходи за практиката

Приложение

Набор от инструменти за практикуващи специалисти

Напътствия за практикуващите специалисти

- Когато настанявате деца и младежи, трябва да обмислите възможността за настаняването им във или близо до членовете на разширеното им семейство, приятелите на семейството или други съществуващи общностни мрежи.
- Преместването и многократното придвижване през граница трябва да се избягват.
- Установете и поддържайте неформален контакт със семейството и другите лица, подкрепящи детето или младежа, за да се уверите, че те подкрепят плановете за детето и че тяхното участие в живота му продължава да е от полза.
- Помагайте на децата да поддържат контакт със значимите хора в живота си, например с помощта на технологии или като организирате посещения, когато членовете на семейството се намират в същата държава.
- Уверете се, че децата и младежите са наясно с ролите на различните специалисти и другите лица, които им оказват подкрепа, за да им помогнете да управляват очакванията си.
- Работете заедно с полагащите грижи лица, роднините и членовете на семейството, за да ги подкрепите като полагащи грижи лица и да предотвратите провала на настаняването или взаимоотношенията.
- Установете моделите за подражание на децата и младежите в разширеното им семейство или общност, с които да работите, за да им помогнете да открият начини за безопасно и подходящо общуване с децата.
- Използвайте инструменти като екокарти, за да оцените качеството и формите на взаимоотношенията, които детето или младежа поддържа или желае да поддържа.
- Търсете възможности, в съответствие с интересите на детето или младежа, за участие в по-широки общностни мероприятия и инициативи, за да му помогнете да се интегрира в общността. Например спортни и социални мероприятия.

Ресурси:

- [Правото на детето на идентичност при алтернативна грижа: Обзор на политиката 2](#) Закрила на идентичността на детето (2022 г.)
- [Групови сесии за родители/полагащи грижи лица в средните училища](#), Приобщаване на децата, засегнати от миграция (ICAM) (2022 г.)
- [Подкрепа за семействата на бежанците: Адаптиране на програми за укрепване на семейството, които надграждат върху активите на програмата „Свързване на услугите за бежанци и младежи“](#)
- [Набор от инструменти за семействата на мигрантите](#), МОМ

Благодарности

1. Обхват на инструментариума
2. Определения
3. Правни рамки и рамки на политиките
4. Ръководни принципи за практиката
5. Представяне на модела на интеграция в рамките на проекта „Семейство за всяко дете“
6. Изграждане на измеренията на интеграцията
7. Гласовете на децата и младежите
8. Междусекторни подходи за практиката

Приложение

Набор от инструменти за практикуващи специалисти (продължение)

Пример за практическо приложение:

Свързване на децата и младежите с местната им общност

Като част от първите стъпки за установяване на връзки с по-широката общност и създаване на мрежи в рамките на местните общности, в които пребивават децата и младежите, организацията METAdrasi предприе

- редица действия, съобразени с интересите на децата и младежите, включително:
- Записване на децата в местния плувен басейн и във футболен отбор, както и в други спортни и социални клубове, като например скаутски организации и театрални трупни.
- Участие в доброволно засаждане на дървета, организирано от общината и горското стопанство.
- Почистване на плажове съвместно с екологични и скаутски организации.
- Участие в парад по случай националния празник и музикален фестивал, както и възможност за научаване на национални (гръцки) танци.
- Участие в тържественото запалване на коледната елха на централния площад, оказване на помощ за щанд на коледния базар, изработване на коледни изделия, които да бъдат предложени на институциите и лицата, подкрепящи METAdrasi, както и участие в коледните и новогодишните тържества.
- Празненство за рожден ден, на което са поканени съседни и гръцки съученици.
- Посещение на приют за животни и доброволческа работа, включително оказване на помощ за спасяването, грижата и напояването на животните, попаднали в горски пожари през лятото.

www.metadrasi.org

Пример за практическо приложение:

Осигуряване на безопасно пространство за запознанства и установяване на взаимоотношения

Дневният център Civico Zero в Рим е създаден, за да „даде домашен номер на тези, които нямат такъв“ и да осигури място за децата и младежите, които твърде често попадат в условия, които ги принуждават да пораснат преждевременно.

Срещите между връстници от различен произход и с различен житейски опит са от основно значение за развитието на знанията, необходими за провеждането на активен диалог и установяването на положителни взаимоотношения без предразсъдъци. По тази причина дискусиите заемат централно място в ежедневието на центъра, в който живеят млади чужденци и италианци, като насърчават автентичното и непрекъснато приобщаване.

Центърът прилага индивидуални планове, предназначени за реално социално приобщаване с помощта на педагогическа, правна и психологическа помощ, насочена към всички младежи, които се намират в ситуация на социална маргиналност, девиантност и са изложени на риск от експлоатация. Тази помощ включва услуги за образователна подкрепа (италианско училище, правна информация, развитие на умения, образователна подкрепа), психологическа подкрепа (индивидуална и групово подкрепа), правна помощ и услуги за намиране на работа и жилище.

<https://civicozero.eu/chi-siamo/>

Благодарности

1. Обхват на инструментариума
2. Определения
3. Правни рамки и рамки на политиките
4. Ръководни принципи за практиката
5. Представяне на модела на интеграция в рамките на проекта „Семейство за всяко дете“
- 6. Изграждане на измеренията на интеграцията**
7. Гласовете на децата и младежите
8. Междусекторни подходи за практиката

Приложение

ИЗМЕРЕНИЕ 6: УСТОЙЧИВОСТ

Инвестиция на детето или младия човек в мястото, където се намира, и/или компетентности, цели и идеи, които да му послужат в бъдеще, където и да се намира.

Това измерение не е свързано с устойчивостта на настаняването или оставането в страната. Това е несигурно за много деца и младежи, които може да не са наясно с дългосрочните си планове или с това, че плановете се променят във времето. Вместо това то е насочено към благосъстоянието, перспективите и целите за бъдещето, както и към връзките с общността.

Ключови действия и съображения за доставчиците на услуги

- Уверете се, че са налице услуги и подкрепа за измерения 1–5 на модела, дори ако не всички услуги се предоставят или координират от Вашата агенция или организация.
- В случай на първоначален отказ на детето или младежа трябва редовно да се предлага отново пълният набор от услуги. За да се гарантира това, в програмите трябва да се съдържат механизми за преразглеждане и обратна връзка.
- Уверете се, че услугите и подкрепата продължават да се предоставят до преминаването на детето в зряла възраст - поне до 21-годишна възраст или по-късно, което съответства на съществуващите разпоредби за подкрепа на децата, които са под опеката на държавата.
- Уверете се, че преходът извън държавните грижи като непълнолетен е ключова част от процеса на планиране (планиране на прехода) за всички деца и младежи – това включва план за жилище, образование, заетост, правен статут и стабилна система за подкрепа от възрастни.
- Пристъпете към планирането на прехода от рано, възможно най-скоро след като детето или младежът навърши 16 години.
- Свържете се със съответните служби за възрастни, за да осигурите непрекъснатост на подкрепата, след като детето или младежът спре да получава подкрепа като непълнолетен.
- Картографирайте други услуги и ресурси, за да идентифицирате наличната подкрепа и по този начин да се възползвате максимално от нея.

Благодарности

1. Обхват на инструментариума
2. Определения
3. Правни рамки и рамки на политиките
4. Ръководни принципи за практиката
5. Представяне на модела на интеграция в рамките на проекта „Семейство за всяко дете“
6. Изграждане на измеренията на интеграцията
7. Гласовете на децата и младежите
8. Междусекторни подходи за практиката

Приложение

Бъдещото местопребиваване на всяко дете мигрант е несигурно. За това допринасят редица фактори: правен статут, семейни връзки, възможности за работа, собствените планова на младежа за това къде би се преместил или установил в бъдеще.

Предоставяните грижи, закрила и подкрепа трябва да позволят на детето да придобие умения, които да му позволят да живее безопасно и самостоятелно в бъдеще, независимо от това колко дълго или защо е останало.

Друг начин, по който може да бъде разглеждана устойчивостта, е свързан със степента на трайност на ситуацията, в която се намира детето или младежът в момента. Това не означава, че детето или младежът няма планове за бъдещето, които да включват преместване, или че не се подготвя за това, а че живее пълноценно в настоящото си положение.

Определението за решения за деца мигранти може да бъде намерено в съвместното общо наблюдение на Комитета по правата на детето:

„Едно 'цялостно, надеждно и устойчиво решение' е решение, което във възможно най-голяма степен отговаря на дългосрочния висш интерес и благосъстояние на детето и е устойчиво и надеждно от тази гледна точка. Крайният резултат трябва да има за цел да се гарантира, че детето ще може да се развива до зряла възраст в среда, която отговаря на неговите потребности и зачита правата му...“

В този контекст акцентът на устойчивостта е върху достъпа на децата и младежите, използващи услуги и ресурси, които ще им помогнат да развият компетентности, които да са им от полза, където и да се намират в бъдеще, и насърчават цялостното им благосъстояние и развитие. Това включва по-осезаеми и очевидни услуги и ресурси, като образование и обучение, умения за полагане на грижи за себе си и здравни грижи, както и „по-меки умения“ и по-малко очевидни качества, като увереност, устойчивост и способност за общуване и създаване на приятелства. Те се основават на ефективното предоставяне на услуги и подкрепа в другите измерения на модела на интеграция.

Благодарности

1. Обхват на инструментариума
2. Определения
3. Правни рамки и рамки на политиките
4. Ръководни принципи за практиката
5. Представяне на модела на интеграция в рамките на проекта „Семейство за всяко дете“
6. **Изграждане на измеренията на интеграцията**
7. Гласовете на децата и младежите
8. Междусекторни подходи за практиката

Приложение

Набор от инструменти за практикуващи специалисти

Напътствия за практикуващите специалисти

- Вземете предвид независимостта на децата и младежите и способността им да се справят в общността без подкрепа. Това не означава, че те не се нуждаят от услугите, а че се ползват от общодостъпни услуги, от които може да се възползва всяко дете или младеж, пребиваващ в страната.
- Анализирайте заедно с децата и младежите техните планове и желания за бъдещето и разработете съвместно с тях план за постигането на тези цели/последващи стъпки. Това включва да се уверите, че мненията на децата и младежите са взети под внимание при вземането на решенията.
- Работете заедно с децата и младежите за разработване на планове за лична безопасност за целите на избягване на рисковата миграция и гарантиране на безопасността им. Това включва да помогнете на децата и младежите да се научат как да разпознават безопасното и опасното поведение и ситуации, както и къде могат да получат подкрепа/да споделят опасенията си.
- Насочвайте ги своевременно за всякаква текуща подкрепа, от която може да се нуждаят, като например специализирани услуги за психично здраве, за да се гарантира, че няма да има пропуск в услугите, когато децата и младежите достигнат възрастта за напускане на социалните институции.

Ресурси

- [Инструментариум от трайни решения за деца](#), Спасете децата (2019 г.)
- [Навършване на пълнолетие без документи: Подкрепа на децата в прехода им към зряла възраст](#), PICUM (2022 г.)
- [Ръководство за осъществяване на динамична интеграция](#), FOCUS (2022 г.)

Благодарности

1. Обхват на инструментариума
2. Определения
3. Правни рамки и рамки на политиките
4. Ръководни принципи за практиката
5. Представяне на модела на интеграция в рамките на проекта „Семейство за всяко дете“
6. Изграждане на измеренията на интеграцията
7. Гласовете на децата и младежите
8. Междусекторни подходи за практиката

Приложение

Набор от инструменти за практикуващи специалисти (продължение)

Пример за практическо приложение:

Законът на Зампа, Италия

През март 2017 г. Италия стана първата европейска държава, приела всеобхватна рамка за закрила на непридружените деца, „Разпоредби относно мерките за закрила на непридружени непълнолетни чужденци“, наричан „Законът на Зампа“.

Приветстван от УНИЦЕФ като еталон за останалите европейски държави и описан от организацията „Спасете децата“ като „най-усъвършенстваната система за закрила на децата в Европа“, членовете на Закона на Зампа въвеждат и изменят редица процедури, свързани с приемането и третирането на непридружени деца в Италия, и им гарантират минимално ниво на грижа. Важно е да се отбележи, че в закона са отразени няколко основни права от Конвенцията на ООН за правата на детето, включително правото на здравни грижи и образование, на правно представителство и на изслушване по време на съдебни и административни производства. В него също така е заложен принципът за висшия интерес на детето.

Законът отчита специфичната уязвимост на непридружените деца и им гарантира същите права и защита, каквито се предоставят на италианските и другите европейски деца.

С него се въвежда абсолютна забрана за връщане или принудително извеждане на непридружени деца от Италия, освен ако това не е разпоредено от съд при изключителни обстоятелства. Местата за настаняване трябва да отговарят на минимални стандарти, за да се гарантира, че детето е настанено по подходящ начин и основните му права са защитени. След изтичането на 30 дни децата трябва да бъдат пренасочени към вторични центрове в рамките на италианската Системата за закрила на търсещите убежище и бежанците (SPRAR).

Освен това в закона е предвидено, че непридружените деца трябва да имат достъп до италианското национално здравеопазване по време на престоя си в Италия и да бъдат приемани в образователните институции. Те също така имат право да бъдат информирани за процесуалното им представителство, което следва да им бъде осигурено безплатно, финансирано от държавата. С други членове на Закона на Зампа се изменят или въвеждат процедури, свързани със събиране на семейството, предоставяне на разрешения за пребиваване, достъпа до приемна грижа, обучението и назначаването на настойници и помощта за жертвите на трафик на хора.

<https://www.unicef.org/eca/press-releases/italian-law-protect-refugee-children>

Благодарности

1. Обхват на инструментариума
2. Определения
3. Правни рамки и рамки на политиките
4. Ръководни принципи за практиката
5. Представяне на модела на интеграция в рамките на проекта „Семейство за всяко дете“
6. Изграждане на измеренията на интеграцията
7. **Гласовете на децата и младежите**
8. Междусекторни подходи за практиката

Приложение

>Интеграция в Европа: Гледна точка на децата в движение в Ливан

7. Гласовете на децата и младежите

Като част от процеса на консултации и обратна връзка, децата и младежите бяха помолени да споделят мнението си за най-важните начини, по които специалистите могат да ги подкрепят и интегрират. Тези препоръки са отразени в горните раздели на инструментариума, а тук също са обобщени и тук.

Учене от децата мигранти

Най-добрите съвети на децата и младежите за практикуващите специалисти

Деца и младежи мигранти в Италия и Гърция разработиха съвместно ръководство, което да помогне на практикуващите специалисти в работата им в подкрепа на интеграцията. **Тук можете да намерите най-добрите им съвети.**

Благодарности

1. Обхват на инструментариума
2. Определения
3. Правни рамки и рамки на политиките
4. Ръководни принципи за практиката
5. Представяне на модела на интеграция в рамките на проекта „Семейство за всяко дете“
6. Изграждане на измеренията на интеграцията
7. Гласовете на децата и младежите
8. Междусекторни подходи за практиката

Приложение

Благодарности

1. Обхват на инструментариума
2. Определения
3. Правни рамки и рамки на политиките
4. Ръководни принципи за практиката
5. Представяне на модела на интеграция в рамките на проекта „Семейство за всяко дете“
6. Изграждане на измеренията на интеграцията
7. **Гласовете на децата и младежите**
8. Междусекторни подходи за практиката

Приложение

Интеграция в Европа:

Гледна точка на децата в движение в Ливан

Като част от процеса на изготвяне на инструментариума 18 деца и младежи, които понастоящем пребивават в Ливан, взеха участие в два семинара, организирани от [Naba'a](#).

В първия семинар взеха участие деца и младежи, които планират да мигрират в Европа в бъдеще, сами или с членове на семейството си. По време на тази сесия младежите разказаха за причините, поради които са решили да предприемат пътуването до Европа, както и за това какви според тях ще бъдат най-съществените проблеми за тях във връзка с интеграцията им в държавите, към които са се насочили.

Вторият семинар беше предназначен за хора, които вече са осъществили пътуването си до Европа, но по различни причини са се върнали в Ливан. Дискусията беше посветена на мнението им за това как практикуващите специалисти в Европа могат най-добре да подкрепят децата в движение от Близкия изток въз основа на положителния и отрицателния опит, който децата и младежите вече са придобили по време на миграционните си пътувания.

И двата семинара ни дадоха важни прозрения за някои от основните тревоги и очаквания, които тези деца и младежи имат, когато обмислят собствената си интеграция в Европа. Много от повдигнатите въпроси вече са отразени в насоките на настоящия инструментариум.

Благодарности

1. Обхват на инструментариума
2. Определения
3. Правни рамки и рамки на политиките
4. Ръководни принципи за практиката
5. Представяне на модела на интеграция в рамките на проекта „Семейство за всяко дете“
6. Изграждане на измеренията на интеграцията
7. **Гласовете на децата и младежите**
8. Междусекторни подходи за практиката

Приложение

Надежди, страхове и очаквания

Няколко от приоритетните области, идентифицирани от децата и младежите, които взеха участие в консултациите в Италия и Гърция, бяха сходни с тези, върху които наблегнаха децата и младежите в Ливан, планиращи да мигрират в Европа. Сред тях са желанието за безопасност и сигурност, пълноценно упражняване на правата им, възможности, съответстващи на тези, с които разполагат другите деца в държавите, в които ще пребивават, и недискриминационно отношение от страна на практикуващите специалисти. Най-големите им страхове във връзка с интеграцията са да не загубят собствената си идентичност и традиции, да не прекъснат връзките със семейството си и да не успеят да се адаптират към новите общества и култури. Много от децата и младежите очакват също така да изпитат психологически натиск с оглед на положението и статута си на деца бежанци и търсещи убежище. Психологическото въздействие от липсата на дом и семейство бяха посочени като основна пречка пред интеграцията на децата и младежите, които вече са изпитали какво е да си мигрант в Европа. Освен практическите трудности, свързани с получаването на правен статут, другите основни пречки, които тази група посочи, бяха свързани с езиковите бариери, преживяванията на дискриминация и расизъм и чувството за самота.

Размишлявайки върху казаното от младите хора, модераторите на семинара отбелязаха значението на разбирането и насърчаването на културите, традициите и навиците на младите мигранти от Близкия изток. Психологическото отражение на обстоятелствата, в които се намират, също трябва да бъде отчетено и оценено като приоритет от практикуващите специалисти. Тези обстоятелства включват загубата на общността и отделянето от семейството, често продължителния характер на процеса на предоставяне на убежище и несигурното положение, в което се намират много млади хора в резултат на това, както и расизма и дискриминацията, с които се сблъскват в общностите.

23 514

46%

23 514 деца (67% от общия брой), които са пристигнали в Европа през 2022 г., са били непридружени или отделени от семействата си ([ВКБООН, 2023 г.](#))

През 2022 г. пристигащите в Европа деца са се увеличили с **46%** в сравнение с 2021 г. ([ВКБООН, 2023 г.](#))

Благодарности

1. Обхват на инструментариума

2. Определения

3. Правни рамки и рамки на политиките

4. Ръководни принципи за практиката

5. Представяне на модела на интеграция в рамките на проекта „Семейство за всяко дете“

6. Изграждане на измеренията на интеграцията

7. Гласовете на децата и младежите

8. Междусекторни подходи за практиката

Приложение

> Наставничество

> Подкрепа от връстници

8. Междусекторни подходи за практиката

В този раздел са дадени примери за добри практики в подкрепа на интеграцията на децата в движение. Всеки междусекторен подход подпомага детето в редица измерения на интеграцията.

НАСТОЙНИЧЕСТВО

> ИЗМЕРЕНИЕ 1: ОСНОВИ	> ИЗМЕРЕНИЕ 2: НЕЗАВИСИМОСТ	> ИЗМЕРЕНИЕ 3: ЛИЧНИ КАЧЕСТВА
> ИЗМЕРЕНИЕ 4: СРЕДА	> ИЗМЕРЕНИЕ 5: СОЦИАЛНИ ВРЪЗКИ	> ИЗМЕРЕНИЕ 6: УСТОЙЧИВОСТ

Настойникът е независимо лице, което защитава висшия интерес на детето и неговото общо благосъстояние. Настойниците играят важна роля в различните житейски ситуации на децата мигранти, особено за непридружените или отделените от семействата си деца и младежи. Настойникът е допълнение към фигурата на адвоката, но не я замества. На всяко непридружено или отделено от семейството си дете трябва да бъде назначен настойник възможно най-скоро, независимо от мястото, в която се намира (т.е. независимо дали се намира в център за първоначален прием, заведение за приемна грижа, подпомагано независимо жилище и т.н.). Това следва да бъде подкрепено от правна рамка във всяка държава.

Благодарности

1. Обхват на инструментариума
2. Определения
3. Правни рамки и рамки на политиките
4. Ръководни принципи за практиката
5. Представяне на модела на интеграция в рамките на проекта „Семейство за всяко дете“
6. Изграждане на измеренията на интеграцията
7. Гласовете на децата и младежите
8. **Междусекторни подходи за практиката**

Приложение

Настойниците трябва:

- да са преминали и да продължават да преминават съответно професионално обучение;
- да бъдат назначени веднага щом бъде идентифицирано непридружено или отделено от семейството си дете;
- да продължат да бъдат настойници, докато младежът не навърши 21 години или не напусне страната за постоянно;
- да бъдат консултирани и информирани за всички действия, които се предприемат по отношение на детето или младежа;
- да имат правомощията да присъстват на всички процеси на планиране и вземане на решения, включително изслушванията пред имиграционните власти и органите по обжалване, при определяне на режима на грижите, решенията за предоставяне на услуги и всички усилия за намиране на трайно решение за детето или младежа;
- да разполагат с необходимия и актуален експертен опит, за да гарантират закрилата на висшия интерес на детето и посрещането на неговите правни, социални, здравни, психологически, материални и образователни потребности;
- да са запознати с миналото на детето или младежа и да са компетентни да представляват висшия му интерес;
- когато е възможно и целесъобразно, да осъществяват контакт със семейството или с други роднини на детето или младежа - това може да е семейство или роднини, пребиваващи в държавата на произход, в държавата, в която се намира детето или младежът, или в трета държава;
- да не са в конфликт на интереси с интересите на детето или младежа. Например възрастните, които не са роднини на детето, а основното им отношение с него е трудово, следва да не бъдат допускани до ролята на настойници.

Настойничеството на практика

Пример за настойничество в Нидерландия:

[Nidos](#) е сертифицираната организация за грижи за младежи, която отговаря за настойничеството и участва в приемането на всички непридружени и отделени от семействата си деца в Нидерландия.

Всички непълнолетни лица в Нидерландия трябва да са под родителски контрол или под настойничество. Nidos предоставя (временно) настойничество на деца, кандидатстващи за убежище без родител в Нидерландия.

Благодарности

1. Обхват на инструментариума

2. Определения

3. Правни рамки и рамки на политиките

4. Ръководни принципи за практиката

5. Представяне на модела на интеграция в рамките на проекта „Семейство за всяко дете“

6. Изграждане на измеренията на интеграцията

7. Гласовете на децата и младежите

8. Междусекторни подходи за практиката

Приложение

В отсъствието на родителя настойникът изпълнява ролята на родител и отговаря за това да му бъдат предоставяни надлежни грижи. Настойникът се намесва, ако грижите за него не са адекватни. Настойникът има право да дава препоръки,

които трябва да доведат до положителни промени. Ако тези положителни промени не се извършват адекватно или не предлагат решение, настойникът може да прехвърли детето в друга форма на грижа.

Пример за настойничество в Италия:

В Италия група неправителствени организации в партньорство с властите на избрани региони въведоха [програма за доброволно настойничество](#) за непридружени деца. Доброволният настойник е частно лице, избрано чрез строг процес на подбор, което действа на доброволни начала като законен представител на непридружено дете. Настойникът преминава специално обучение.

Двете предизвикателства, пред които бе изправена програмата, са, че не във всички провинции или общини има неправителствени организации или местни организации, които са част от инициативата, и че децата и младежите могат да се възползват от програмата, само ако се намират в градовете, в които се провежда програмата. Програмата също така не е национализирана или изцяло структурирана.

Настойничество: Полезни инструменти и ресурси

- [Ръководни принципи и насоки за прилагане на ефективно настойничество за непридружени и отделени от семействата си деца в контекста на миграцията](#), Допълнение към Препоръка CM/Rec(2019)11, Съвет на Европа (2022 г.)
- [Настойничество за деца, лишени от родителски грижи](#) FRA – Агенция на Европейския съюз за основните права (2015 г.)
- [Инструментариум за настойничество](#), ProGuard. Онлайн инструментариум.
- [Системи за настойничество за непридружени деца в Европейския съюз](#) FRA (2022 г.)

НАСТАВНИЧЕСТВО

Благодарности

> ИЗМЕРЕНИЕ 2: НЕЗАВИСИМОСТ	> ИЗМЕРЕНИЕ 3: ЛИЧНИ КАЧЕСТВА	
> ИЗМЕРЕНИЕ 4: СРЕДА	> ИЗМЕРЕНИЕ 5: СОЦИАЛНИ ВРЪЗКИ	> ИЗМЕРЕНИЕ 6: УСТОЙЧИВОСТ

1. Обхват на инструментариума

Наставничеството е ключов елемент от подкрепата за справяне със сложните социални, психологически и практически предизвикателства, пред които са изправени много деца и младежи мигранти, при пристигането си, установяването си и живота си в новите общности. Това е процес, при който компетентно лице предоставя насоки, подкрепа и съвети, за да насърчи някого да развие допълнителни компетентности и да придобие повече житейски умения с цел подобряване на възможностите си за реализация. Това е една от най-разпространените практики за предоставяне на неформална подкрепа на деца и младежи мигранти чрез ангажиране на местните жители. Макар и да е възможно наставничеството между деца, тук акцентът е върху наставници, които са на възраст над 18 години.

2. Определения

3. Правни рамки и рамки на политиките

4. Ръководни принципи за практиката

Наставничеството може да осигури редица ползи на децата мигранти. Доказано е, че то помага на децата и младежите да достигнат пълния си потенциал, тъй като може да подпомогне развитието на умения за независимост, по-разнообразни социални мрежи, мрежи за подкрепа, усвояване на езика на местния език и увереност. Установено е също така, че то помага на децата и младежите да развият чувството си за принадлежност към мястото, където живеят, намалява отпадането от училище, повишава училищните успехи и помага за намирането на работа.

5. Представяне на модела на интеграция в рамките на проекта „Семейство за всяко дете“

Двупосочна полза: Наставникът може: да помогне за адаптирането и разбирането на местната култура, както и за усвояването на местния език; да предостави емоционална подкрепа и да намали чувството на изолация и самота; да служи за източник на практически съвети и помощ при решаването на проблеми, включително за основни дейности, като например използването на обществения транспорт, библиотеките или търсенето на работа; да помогне на децата и младежите да поддържат културни връзки с държавата си на произход и да съхраняват собствената си култура; да предостави академична подкрепа; да развива умения за подготовка за работа; да предоставя възможности за социални дейности и подкрепа; да служи като катализатор за забавни дейности. В замяна на това наставниците получават удовлетворение от това, че помагат на младежите, придобиват нови умения и научават повече за проблемите на бежанците, както и за други култури.

6. Изграждане на измеренията на интеграцията

7. Гласовете на децата и младежите

8. Междусекторни подходи за практиката

Продължителност и към кого да се обърнете: Наставничеството може да е от решаващо значение не само през първата година след пристигането, но и в по-дългосрочен план. Социално-емоционалната подкрепа, предоставяна чрез наставничеството, е от полза както за децата и младежите, живеещи със семействата си, така и за тези, които живеят в условията на алтернативна грижа. Предвид времето, което може да отнеме установяването и извличането на ползи от взаимоотношенията между наставника и наставляваното лице, се препоръчва минимална продължителност от шест месеца. Съществен аспект на успешното наставничество е поддържането на постоянни лични взаимоотношения между наставника и наставляваното лице.

Приложение

Благодарности

1. Обхват на инструментариума

2. Определения

3. Правни рамки и рамки на политиките

4. Ръководни принципи за практиката

5. Представяне на модела на интеграция в рамките на проекта „Семейство за всяко дете“

6. Изграждане на измеренията на интеграцията

7. Гласовете на децата и младежите

8. **Междусекторни подходи за практиката**

Приложение

Създаване и изпълнение на ефективни програми за наставничество за деца и младежи мигранти: Въпреки че в световен мащаб съществуват много различни форми на програми за наставничество, проучванията са установили, че някои ключови области са от решаващо значение за създаването и изпълнението на ефективна програма за наставничество на деца и младежи мигранти, например:

- Наличие на ясна стратегия за набиране на наставници и напасването и към наставяваните лица.
- Наставниците (а в идеалния случай родителите/настойниците и наставяваните лица) преминават през задълбочено обучение, преди да бъдат подбрани.
- Наставниците преминават обучение за грижи, съобразени с травмата.
- Силната и последователна подкрепа е от съществено значение за наставниците, с ясни обяснения на ролите и границите и гъвкави подходи за разрешаване на проблемите.
- Ясни насоки за ролите и отговорностите на наставниците, наставяваните лица и водещата организация.
- Наставниците и наставяваните лица се срещат поне два часа седмично в продължение на минимум шест месеца, а в идеалния случай – поне една година. Колкото по-дълга е продължителността на взаимоотношенията им, толкова по-силно е въздействието, тъй като е необходимо време и постоянство, за да се изгради доверие, да се опознаят взаимно и да се установи силна връзка.
- Наставниците и наставяваните лица отделят време, за да определят и работят за постигане на договорени цели, които се документират и актуализират.
- Персоналът по програмата осигурява редовни контролни визити и подкрепа на родителите/настойниците, наставяваните лица и наставниците.
- При необходимост персоналът по програмата насочва наставяваните лица и техните родители/настойници за получаване на допълнителна помощ.
- Наставниците се фокусират върху изграждането на взаимоотношения – те отделят време, за да изградят доверие, да опознаят наставяваните от тях лица и да създадат благоприятна среда.
- Наставниците носят отговорност за взаимоотношенията. Те са последователни, упорити и надеждни.
- Програмите за наставничество имат ясно заложен процес на проследяване, обучение и оценка.
- Ползването на услугите на двуезични и двукултурни наставници може да подобри психичното здраве и благосъстоянието на децата и младежите.

Благодарности

1. Обхват на инструментариума

2. Определения

3. Правни рамки и рамки на политиките

4. Ръководни принципи за практиката

5. Представяне на модела на интеграция в рамките на проекта „Семейство за всяко дете“

6. Изграждане на измеренията на интеграцията

7. Гласовете на децата и младежите

8. **Междусекторни подходи за практиката**

Приложение

- Местните организации се нуждаят от по-дългосрочно финансиране, за да могат да предоставят продължителни програми, които да доведат до дългосрочна промяна за децата и младежите.

Акцент върху мерките за закрила

Всяка програма за наставничество на деца и младежи мигранти трябва да приоритизира безопасността и благосъстоянието на участниците. Трябва да бъдат въведени силни политики за закрила, които да се прилагат на практика. За тази цел са необходими ясни и практични кодекси за поведение, които се обект на контрол, както и достъпни и прозрачни механизми за докладване и реакция. На практика това означава, че:

- се идентифицират потенциалните рискове, свързани с гарантирането на закрилата, и се разработват стратегии за смекчаването им.
- Наставниците и наставляваните лица са наясно с приемливото поведение и знаят как да потърсят подкрепа, ако имат някакви притеснения.
- Координаторите по въпросите на закрилата знаят как да приемат и отговарят на опасенията и разгласяването на информация.

Наставничеството на практика

Наставничество за интеграция на деца, засегнати от миграция (MINT):

Проектът MINT, реализиран от Terre des Hommes (TdH) и партньори в Европа, има за цел овластяването на деца бежанци и мигранти, както и на европейската младеж, да се включат в нови дейности за интеграция. С подкрепата на организацията Child to Child беше разработен иновативен и възпроизводим модел на наставничество с цел да се гарантира, че децата и младежите, пребиваващи в целевите приемащи европейски държави, ще се интегрират успешно в приемащите ги общества. В рамките на този проект, финансиран от ЕС, партньорите работят в Румъния, Полша, Чешката република и Словения за целите на подпомагане и улесняване на интеграцията на децата, подобряване на социалните отношения и овластяване както на местната младеж, така и на децата мигранти.

Мигрантите, и по-специално децата мигранти, могат да се сблъскат с редица рискове преди, по време и след пътуването си. Адаптирането към нова държава е плашещо, когато сте травмирани, тъгувате за дома, самотни сте и се страхувате. Отчитайки тези потребности и предизвикателства, проектът MINT има за цел да допринесе за успешната интеграция на децата мигранти в ЕС, като им даде възможност да реализират пълния си потенциал в приемащите ги държави.

Благодарности

1. Обхват на инструментариума

2. Определения

3. Правни рамки и рамки на политиките

4. Ръководни принципи за практиката

5. Представяне на модела на интеграция в рамките на проекта „Семейство за всяко дете“

6. Изграждане на измеренията на интеграцията

7. Гласовете на децата и младежите

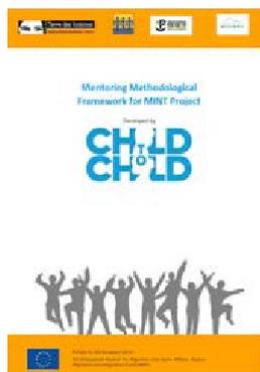
8. **Междусекторни подходи за практиката**

Приложение

Наставничеството се е доказало като ефективен начин за споделяне на знания, подобряване на социалните и емоционалните умения на децата и насърчаване на интеграцията, като дава на младите хора необходимите инструменти и подкрепа. Един от компонентите на проекта MINT включва свързване на наскоро пристигнали деца с младежи доброволци с цел предоставяне на подкрепа, съвети и наставничество, за да се улесни интеграцията им.

Разработената методическа рамка за наставничеството се основава на съществуващите добри практики и насоки, за да предостави информация за:

- Наставничеството като процес и различните възможни подходи.
- Как да разработите програма за наставничество, включително определяне на параметрите и подбор на участниците.
- Как да прилагате наставничеството в практиката, включително насоки за наставниците.
- Релевантните междусекторни съображения, като например улесняване на пълноценното участие на децата, осигуряване на равенство между половете и включване на културна чувствителност.
- Полезни връзки към повече ресурси и образци на формуляри за проекти.

Можете да се запознаете с пълния ресурс за наставничество на деца мигранти тук: <http://www.childtochild.org.uk/news/mentoring-for-migrant-children-a-resource/>

Учене в реално време: Програмата MINT създаде общност на практики, в рамките на която партньорите по проекта обмениха опит в хода на етапите на разработване, изпълнение и оценка на програмата за наставничество. Бяха проведени ежемесечни срещи, на които партньорите имаха възможност да споделят своя опит от изпълнението, както и предизвикателствата, които бяха очертани на етапа на междинния преглед.

Благодарности

1. Обхват на инструментариума

2. Определения

3. Правни рамки и рамки на политиките

4. Ръководни принципи за практиката

5. Представяне на модела на интеграция в рамките на проекта „Семейство за всяко дете“

6. Изграждане на измеренията на интеграцията

7. Гласовете на децата и младежите

8. Междусекторни подходи за практиката

Приложение

Проучване на други проекти за наставничество на деца и младежи мигранти:

[Arise Refugees](#), организация, базирана в Обединеното кралство, която изпълнява програма за наставничество, насочена към изграждане на взаимоотношения между одобрените лица и децата бежанци. Тя има за цел да се осигури по-добър старт на децата чрез пряка подкрепа от наставници. Нейният процес на наставничество е документиран в следната графика:

Defence for Children International Italia: Програмата за наставничество „Път към пълнолетието“ за непридружени деца мигранти и бежанци се изпълнява в Италия като част от по-широка европейска инициатива. <https://www.defenceforchildren.it/en/news-329/road-road-to-adulthood>

МКС към ICEI: „Наставниците носят промяна“ – „Наставници за интеграция“ е програма за индивидуално наставничество в Италия, която има за цел да свърже младежите, търсещи убежище, бежанци и мигранти с наставници доброволци от местната общност. Проектът е насочен към подпомагане на младежите мигранти да развият умения и да изградят мрежа от контакти, за да се реализират на пазара на труда. <https://icei.it/progetti/mentors-make-the-difference-mentors-for-integration/?lang=en>

Благодарности

1. Обхват на инструментариума

2. Определения

3. Правни рамки и рамки на политиките

4. Ръководни принципи за практиката

5. Представяне на модела на интеграция в рамките на проекта „Семейство за всяко дете“

6. Изграждане на измеренията на интеграцията

7. Гласовете на децата и младежите

8. **Междусекторни подходи за практиката**

Приложение

Създадена през 2016 г. в Обединеното кралство, Програмата за наставничество обучава наставници доброволци, които предоставят седмична индивидуална подкрепа и съвети на младежи бежанци и младежи, търсещи убежище, съобразно техните цели и стремежи. <https://hopefortheyoung.org.uk/mentoring/>

Наставничество: Полезни инструменти и ресурси

- MEET: Сборник за разработване на програми за наставничество на мигранти. [CESVI](#).
- Насоки за разработване и създаване на програма за наставничество – включително например подбор, набиране, обучение и др. https://www.cesvi.eu/wp-content/uploads/2021/04/meet_DEF.pdf
- Наставничество на деца и младежи мигранти, независимо от статута им на пребиваване. Университета в Херона (2021 г.), Ръководство. <https://www.compas.ox.ac.uk/wp-content/uploads/Mentoring-migrant-children-and-youth-the-Nightingale-projects.pdf>
- Насоки: Пилотни програми за наставничество. Международна организация по миграция (2021) https://eea.iom.int/sites/g/files/tmzbd1666/files/documents/Guidelines_Piloting%20Mentorship%20Schemes%20%281%29.pdf
- Методическа рамка за наставничество по проекта MINT. Проект Child to Child/MINT (2021 г.) Ресурс за наставничество на деца мигранти, съдържащ насоки и инструменти за практическо наставничество. <http://www.childtochild.org.uk/news/mentoring-for-migrant-children-a-resource>
- https://ec.europa.eu/migrant-integration/library-document/mint-project-mentoring-methodological-framework_en

⋮

ПОДКРЕПА ОТ ВРЪСТНИЦИ

Благодарности

> ИЗМЕРЕНИЕ 1: ОСНОВИ	> ИЗМЕРЕНИЕ 2: НЕЗАВИСИМОСТ	> ИЗМЕРЕНИЕ 3: ЛИЧНИ КАЧЕСТВА
> ИЗМЕРЕНИЕ 4: СРЕДА	> ИЗМЕРЕНИЕ 5: СОЦИАЛНИ ВРЪЗКИ	> ИЗМЕРЕНИЕ 6: УСТОЙЧИВОСТ

1. Обхват на инструментариума

2. Определения

3. Правни рамки и рамки на политиките

4. Ръководни принципи за практиката

5. Представяне на модела на интеграция в рамките на проекта „Семейство за всяко дете“

6. Изграждане на измеренията на интеграцията

7. Гласовете на децата и младежите

8. **Междусекторни подходи за практиката**

Приложение

Програмите за подкрепа от връстници са метод, използван за предоставяне на подкрепа и помощ на деца и младежи, при който други деца и младежи участват активно в предоставянето на помощ на своите връстници. Това може да се отнася до конкретен въпрос, като например образованието или повишаване на осведомеността по конкретна тема, или по-общо, например предоставяне на емоционална подкрепа и приятелство.

Подкрепата от връстници се различава от взаимоотношенията между връстници по това, че е структуриран подход, а не нещо, което се развива органично. Подкрепящите връстници може да имат личен опит с проблема, например деца и младежи бежанци, които подкрепят други деца мигранти, но това не е задължително. Деца и младежи, които не са бежанци, също могат да участват в подкрепата на децата мигранти, например във връзка с интеграцията и разбирането на приемащата общност, и могат да укрепват връзките в общността.

Програмите за подкрепа от връстници са полезни както за децата и младежите, които предоставят „подкрепата“ (независимо под каква форма), така и за тези, на които се оказва подкрепа. За получаващите подкрепата програмата може да бъде ценен метод за справяне с комплексните им нужди, както и за започване на процеса на установяване на връзки в общността. За подкрепящите деца и младежи програмите за подкрепа от връстници може да им помогнат да придобият допълнителни умения, да повишат увереността и чувството си за самооценка и да им създадат усещането, че могат да променят нещо в света. Това са все фактори, които допринасят за повишаване на устойчивостта.

Предимството на подкрепата от връстници се крие най-вече в способността на децата и младежите да се свържат с друго дете или младеж, което според тях може да разбира по-добре тяхното положение и чувства. Конкретно по отношение на малтретирането е известно, че децата често съобщават първо на своите приятели и връстници и че поначало са по-склонни да се доверят на своите връстници.

Начините, по които програмите за подкрепа от връстници подкрепят децата мигранти, може да включват:

- Обучение и повишаване на осведомеността по конкретни теми – например безопасност и културни норми.

Благодарности

1. Обхват на инструментариума

2. Определения

3. Правни рамки и рамки на политиките

4. Ръководни принципи за практиката

5. Представяне на модела на интеграция в рамките на проекта „Семейство за всяко дете“

6. Изграждане на измеренията на интеграцията

7. Гласовете на децата и младежите

8. **Междусекторни подходи за практиката**

Приложение

- Неформално образование и подкрепа за усвояване на езика и образование/обучение.
- Предоставяне на емоционална подкрепа.
- Подпомагане на децата и младежите да развиват мрежите си от приятели.
- Подкрепа за децата и младежите, изразяваща се в изразяване на загриженост и подаване на сигнали за малтретиране.

Естеството и видът на дейностите, включени във всяка програма за подкрепа от връстници, зависят от нейната цел. Някои от програмите може да са по-свободни (да позволяват на децата или младежите да получи достъп до тях при необходимост на ad hoc основа), а други да са по-структурирани. Някои от тях може да разглеждат само една тема, а други може да са по-отворени и гъвкави в зависимост от нуждите на конкретното дете или младеж, получаващ подкрепа. В някои програми може да се прилага индивидуален подход (по един подкрепящ връстник на всяко подкрепяно дете или младеж), докато в други може да се предпочита групов подход, при който на всяко подкрепяно дете или младеж се падат по двама или трима подкрепящи връстници.

Друга разлика между програмите за подкрепа от връстници е степента на участие на децата и младежите в програмата извън предоставянето на подкрепа. Например дали участват в определянето на параметрите на програмата и нейните работни практики и дали участват или отговарят за управлението и прегледа?

За включването на децата и младежите в по-широките аспекти на програмите за подкрепа от връстници се изискват значителни умения, мисъл и планиране, но това може да доведе до по-целенасочени и подходящи програми, тъй като децата и младежите разбират потребностите на другите деца (мигранти) и следователно могат да се уверят, че тези потребности са посрещнати от програмата.

Добри практики за програмите за подкрепа от връстници

- Ясна стратегия за набиране на подкрепящи връстници. Това зависи от конкретната програма, но е важно да се гарантира, че са налице предпазни мерки, за да не се навреди на децата и младежите. Например в една програма, предоставяща емоционална подкрепа, трябва да се обърне внимание на емоционалното и психологическото здраве на подкрепящото лице. Може да се окаже твърде рано за деца и младежи, които все още се борят със собствените си преживявания, да помагат на други.
- Определяне на параметрите за целта и обхвата на програмата – какви са нейните цели и с какво няма да се занимава.
- Обучение и продължаваща подкрепа за подкрепящите връстници. Те трябва да са подготвени за ролята си, но също така трябва да знаят как да получат подкрепа за себе си и да знаят, че на тях също им се полагат грижи. Следва да се въведе рамка за надзор и подкрепа, за да се съблюдают техните дейности.

Благодарности

1. Обхват на инструментариума
2. Определения
3. Правни рамки и рамки на политиките
4. Ръководни принципи за практиката
5. Представяне на модела на интеграция в рамките на проекта „Семейство за всяко дете“
6. Изграждане на измеренията на интеграцията
7. Гласовете на децата и младежите
8. **Междусекторни подходи за практиката**

Приложение

- Ясни указания относно поверителността и нейните граници. Може да се доверите на подкрепящите връстници, но те трябва да знаят кои въпроси следва да се препращани.
- Надеждни процедури за закрила с правила за това къде, кога и по какви въпроси може да се оказва подкрепа.
- Установен канал за тези, които са получили подкрепа и желаят да станат подкрепящите връстници.
- По-дългосрочно финансиране за организациите, за да се гарантира, че програмите за подкрепа от връстници могат да продължат да съществуват и да се възползват от направените инвестиции.

В програмите за подкрепа от връстници е изключително важно да се работи по подходящ и безопасен начин. Във всеки сценарий ма подкрепа от връстници има поне две деца или младежи, които участват в процеса. От съществено значение е и двете деца да бъдат закриляни и да се вземат под внимание и насърчават най-добрите им интереси.

Подкрепата от връстници на практика

Шведската асоциация за непридружени непълнолетни (SEF) е младежка организация с нестопанска цел, основана през 2015 г. Това е асоциация, която се ръководи от членовете, а членовете и управителният съвет се състоят от млади хора на възраст между 12 и 26 години, които са новопристигнали в Швеция. Основната цел на организацията е да насърчава утвърждаването на децата и младежите в обществото, като им предоставя общностна подкрепа чрез места за срещи и дейности за свободното време. Тя работи активно за разширяване на мрежите на младежите в Швеция с цел насърчаване на интеграцията в шведското общество.

Ensamkommandes Förbund www.ensamkommandesforbund.se

Подкрепа от връстници: Полезни инструменти и ресурси

- Подкрепа от връстници за млади мигранти и бежанци. Децата и младежите сега (2019 г.) <https://www.cypnow.co.uk/best%20practice/article/peer-support-for-young-migrants-and-refugees>
- Проектът MINT на TdH: Проект за наставничество от връстници. <https://destination-unknown.org/knowledge-hub/peer-to-peer-mentoring-for-integration-in-europe/>
- Подкрепа от връстници за доброволни настояници за непридружените или отделените от своите семейства деца. УНИЦЕФ, ВКБООН, CIR и Penc Center (2019 г.) Подкрепата от връстници като методология за лицата, подкрепящи непридружените или отделените от своите семейства деца: групи за подкрепа, насочени към улесняване на споделянето на преживяванията на участниците. https://www.unhcr.org/it/wp-content/uploads/sites/97/2020/08/Peertopeer_Summary.pdf

Благодарности

Приложения

Речник на използваните термини

1. Обхват на инструментариума

Алтернативни грижи

Осигуряване на жилище и други грижи (включително основни нужди и емоционална подкрепа) за дете/младеж, когато е невъзможно да живее със собственото си семейство.

2. Определения

Управление на социалната дейност

Процес на идентифициране, оценка, планиране и преглед на мерките за грижи и подкрепа за дете или младеж (и неговото семейство). Това може да бъде споделено в рамките на агенциите и/или установено като част от държавни/национални процедури.

3. Правни рамки и рамки на политиките

4. Ръководни принципи за практиката

Дете мигрант

Всяко дете или младеж, който е пресякъл националните граници, независимо от причините за пътуването му и правния му статут. За целите на настоящия инструментариум децата и младежите, които са жертви на трафик, не се включват в термина „дете мигрант“.

5. Представяне на модела на интеграция в рамките на проекта „Семейство за всяко дете“

ДМ/деца и младежи

Всяко лице под 18-годишна възраст.

6. Изграждане на измеренията на интеграцията

Разширено семейство

Членове на семейството на детето, извън най-близките роднини (родители и братя и сестри), като баби и дядовци, лели и чичовци. Кой се приема за член на разширено семейство и какво е значението на тези взаимоотношения може да се различава в зависимост от културата.

7. Гласовете на децата и младежите

Семейство

Лицата, които са свързани с детето или младежа по рождение (например родителите) или които обичайно се грижат за детето и с които детето или младежът е в семейна връзка.

8. Междусекторни подходи за практиката

Приложение

Благодарности

1. Обхват на инструментариума
2. Определения
3. Правни рамки и рамки на политиките
4. Ръководни принципи за практиката
5. Представяне на модела на интеграция в рамките на проекта „Семейство за всяко дете“
6. Изграждане на измеренията на интеграцията
7. Гласовете на децата и младежите
8. Междусекторни подходи за практиката

Приложение

Интеграция	За целите на настоящия инструментариум в подкрепа на интеграцията на децата мигранти е използвано следното определение. То е пряко свързано с практикуващите специалисти и отговорници: „Интеграцията е двупосочен процес, при който детето се установява в нова държава за неизвестен период от време, за да получи закрила и грижи и да развие чувство за благосъстояние, перспективи и цели за бъдещето, които като минимум съответстват на тези на децата, пребиваващи законно в държавата.“
Реинтеграция	Дефинирана е в междуведомствените Насоки за реинтеграция на деца от 2016 г. като: „Процесът, при който едно разделено от семейството си дете предприема нещо, което се очаква да бъде траен преход обратно към неговото семейство и общност (обикновено на произход), за да получи закрила и грижи и да намери чувство на принадлежност и цел във всички аспекти на живота.“
Устойчивост	За целите на настоящия инструментариум под устойчивост се разбира инвестицията на детето или младежа в мястото, където се намира, и/или компетентности, цели и идеи, които да му послужат в бъдеще, където и да се намира.
Преход/ планиране на прехода	Преместването от или достигането от децата или младежите на зряла възраст или възраст за напускане на социалните служби за лица под 18 години, както и планирането и определянето на подкрепата след 18-годишна възраст.

Семейство

за всяко дете

